

Tomislav Vuković

 Kvalitetno
obrazovanje
za **moder**nu
osnovnu
školu

SVIJET I JA

5-8. razred

Priručnik za izvođenje izvannastavne aktivnosti

Dalj, 2024

Autor: Tomislav Vuković
Recenzija: prof. dr. sc. Marija Heffer
Urednica: Zehra Delić
Izdavač: OŠ Dalj

Tisak i grafička obrada: Studio HS internet d.o.o.

Sva prava pridržava izdavač.
Prilikom korištenja materijala iz ovog priručnika, molimo navedite izvore.

Priručnik je tiskan u okviru projekta KOZMOS, Kvalitetno Obrazovanje Za Modernu Osnovnu Školu, OŠ Dalj te je sadržaj ovog priručnika isključiva odgovornost Osnovne škole Dalj.

Projekt KOZMOS je vrijedan 517.207,88 EUR, od čega 85 % financiraju Island, Kneževina Lihtenštajn i Kraljevina Norveška kroz financijski mehanizam Europskog gospodarskog prostora (EGP), a 15 % iznosa dolazi iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Nositelj projekta je Osnovna škola Dalj, a provodi ga u partnerstvu sa pet partnera: Poduzetničko razvojnim centrom iz Dalja, Znanstveno kulturnim centrom Milutin Milanković iz Dalja, Nansen dijalog centrom iz Osijeka, Parkom znanosti iz Oroslavja i Nansen Akademijom iz Norveške.

DIGITALNI PRIRUČNIK & PRILOZI

Poštovani nastavnici, skeniranjem QR koda možete preuzeti digitalni oblik priručnika, te dodatne priloge koji se **ne nalaze** u tiskanom obliku.

Dragi nastavnici,

Pred vama je priručnik koji obuhvaća širok spektar tema i aktivnosti namijenjenih razvoju različitih socijalnih vještina kod učenika. U suvremenom svijetu koji postaje sve više virtualan - djeca, ali i odrasli, često nisu u „realitetu“ te ne poznaju i ne uključuju se u vlastito socijalno okruženje. Namjera ovog priručnika je da Vam, kroz aktivnosti, pruži alate za poticanje timskog rada, komunikacije i sticanje cijelog niza vještina potrebnih za snalaženje u suvremenim zajednicama. Učenici će naučiti razlikovati želje i potrebe, osvijestiti različite aspekte identiteta unutar zajednice, pripadnost različitim skupinama društva, upoznati ustroj lokalne zajednice i njene kulturalne vrijednosti.

Igra i diskusija osnovne su metode podučavanja financijske pismenosti, kritičkog promišljanja reklamnih sadržaja ili provjere vjerodostojnosti medijskih izvora. Učenici će se okušati u vještini prezentacije kroz prakticiranje fotografije i snimke audio-zapisa, a zatim i video-montaže.

Priručnik se bavi važnim konceptima civilnog društva kao što su pravo na ljudsko dostojanstvo neovisno o godinama, spolu, vjeri ili socijalnom stanju. Kroz igru učenike se uči poštovanju tuđeg mišljenja, stavova i vrijednosti, prepoznavanju stereotipa i predrasuda, dobivaju priliku diskutirati ljudska prava, zakone i konvencije, osvijestiti postojanje socijalnih nejednakosti, povlastica i socijalne isključenosti, upoznati demokratske procese kao što su demokratski izbori i biračka prava. Svaka aktivnost dizajnirana je s ciljem poticanja na aktivno sudjelovanje, razvijanje kritičkog mišljenja i traženje dodatnih izvora informacija. Sve ove aktivnosti pomažu boljem snalaženju u svijetu koji nas okružuje, u svijetu znanosti, u svijetu virtualnog.

Priručnik se bavi i temom rješavanja sukoba koja nije dovoljno zastupljena u školskom sustavu, a preduvjet je za skladne međuljudske odnose kako u obiteljskom ili školskom okruženju tako i u budućem profesionalnom okruženju.

Autorski tim želi Vam puno uspjeha u vođenju nastave i nadamo se da će vam ovaj priručnik biti koristan alat u radu s učenicima.

Srdačno,

prof. dr. sc. Marija Heffer

SVIJET I JA

OČEKIVANI

ISHODI/POSTIGNUĆA

Učenici će razvijati društvenu, građansku i interkulturnu kompetenciju.

Učenici će razvijati komunikacijske vještine za bolju suradnju s drugima i razumijevanje drugih.

Učenici će razvijati građansku kompetenciju i volju da budu aktivni građani u svojoj lokalnoj zajednici.

Nakon provedbe ovog kurikulumu, učenici će moći:

definirati identitet, vrste identiteta i načine stvaranja identiteta; razumjeti i kritički analizirati globalne trendove i prilike za održivi razvoj; analizirati razlike i sličnosti među različitim kulturama i zašto je važno razumjeti i prihvatiti razlike; analizirati prepreke u komunikaciji i mogućnosti da ih se savlada; bolje prihvaćati stavove drugih te ojačati svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti; razumjeti različite položaje i potrebe ljudi; analizirati svoje ponašanje u odnosu na suradnju s drugima; bolje raditi u timu; navesti potrebe, želje i položaje koje ljudi imaju u rješavanju konflikta; definirati stereotipe i predrasude i objasniti zašto je važno razgovarati o njima; sudjelovati u projektu izrade digitalnih priča i pretvaranju ideja u radnje.

IDENTITET

Tema/Projekt	Identitet
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Identitet ili <i>ja</i>
Očekivani ishodi	Učenik objašnjava pojam <i>identitet</i> , definira i rangira svoje identitete, određuje i opisuje tuđe identitete pomoću simbola, ponašanja (poželjnog i nepoželjnog) i sl.; prihvaća ravnopravnost različitih ljudskih identiteta
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Odgovaranje na pitanja <i>Tko sam ja?</i> , odricanje od pojedinih identiteta, izrada „Moje osobne iskaznice“, usporedba slike koju drugi imaju o nama
Način vrednovanja	Ocjenjivanje smajlicima

ŽELJE I POTREBE

Tema/Projekt	Želje i potrebe
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Želja, potreba, kršenje ljudskih prava
Očekivani ishodi	Učenik objašnjava pojmove <i>želje</i> i <i>potrebe</i> ; imenuje osnovne potrebe; procjenjuje kada onemogućavanje ostvarivanja osnovnih potreba predstavlja kršenje ljudskih prava
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Razvrstavanje pojmova među želje i potrebe, razvrstavanje materijalnih i nematerijalnih potreba, aktivnost imaginarnog putovanja brodom koji počinje tonuti te se putnici moraju odreći onoga što im nije potrebno za preživljavanje.
Način vrednovanja	Semafor za procjenu naučenoga

DRUŠTVENOST I PRIPADANJE DRUŠTVENIM GRUPAMA

Tema/Projekt	Društvenost i pripadanje društvenim grupama
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Društvo, društvene grupe, ravnopravnost
Očekivani ishodi	Učenik imenuje društvene grupe kojima pripada; razumije i vrednuje koncepte raznolikosti i ravnopravnosti, izgrađuje uzajamno poštovanje ljudskog dostojanstva i zajedničkih vrijednosti.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Igra formiranja različitih skupina (različito pozdravljanje, različite boje), analiza i usporedba igre u kontekstu stvarnog života.
Način vrednovanja	Ocjena vlastitih osjećaja nakon radionice

KUĆNI RED

Tema/Projekt	Kućni red
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Pravila, kućni red
Očekivani ishodi	Učenik analizira poželjna ponašanja u nekom objektu, procjenjuje prihvatljivo i neprihvatljivo ponašanje u širem društvu, raspravlja o kaznama za nepoštivanje pravila.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Čitanje i analiza pravilnika o kućnom redu stambenih i drugih zgrada, usporedba pravilnika različitih ustanova, grupno davanje prijedloga kazni za kršenje pravila unutar ustanova.
Način vrednovanja	Upitnik o važnosti pravila, proveden na početku i na kraju radionice (s istim pitanjima)

ULOGA POLITIKE U NAŠIM ŽIVOTIMA

Tema/Projekt	Uloga politike u našim životima
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Politička pismenost, ustav, građanska prava, glasovanje na izborima
Očekivani ishodi	Učenik objašnjava funkciju osnovnih političkih pojmova u demokratskom društvu, pokazuje interes za rješavanje problema u lokalnoj i široj zajednici, predlaže rješenja koja uključuju spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih; primjenjuje stečeno znanje za jačanje vlastitog javnog nastupa.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Dramatizacija prema zamišljenim političkim ulogama (Izbori).
Način vrednovanja	Pitanja otvorenog tipa

MOJA LOKALNA ZAJEDNICA

Tema/Projekt	Moja lokalna zajednica
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Lokalna samouprava, općinsko vijeće, mjesni odbor, udruge, aktivizam, općina Erdut
Očekivani ishodi	Učenik razumije osnovne pojmove vezane uz funkcioniranje lokalne samouprave, obrazlaže važnost aktivnog sudjelovanja u radu svoje zajednice, uočava važnost vlastitog doprinosa u stvaranju kvalitetnijeg i boljeg života u zajednici.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Analiza uspješnih projekata iz ruralnih dijelova Baranje, oblikovanje ideja za slične projekte koji bi u budućnosti mogli poboljšati život stanovnika u općini Erdut (npr. tematski park, sportski centar, turistički sadržaji i sl.).
Način vrednovanja	Upitnik s pitanjima otvorenog tipa

RAZVOJ MOJE ZAJEDNICE (DIGITALNE PRIČE)

Tema/Projekt	Razvoj moje zajednice (Digitalne priče)
Broj sati	6
Ključni pojmovi	Općina Erdut, Europska unija, aktivizam, projekti, financiranje, autorska prava
Očekivani ishodi	Učenik odabire jedan lokalni projekt koji bi želio ostvariti unutar svoje lokalne zajednice u budućnosti, obrazlaže detaljno taj projekt, obrazlaže načine kako bi ga mogao ostvariti, izrađuje digitalnu priču kojom promovira svoju ideju i projekt.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Osmišljavanje jednog razvojnog projekta za boljitak općine Erdut u budućnosti, fotografiranje potrebnih lokacija, pisanje scenarija za svoju priču, izrada teksta, montaža digitalnih priča.
Način vrednovanja	Kroz predstavljanje priča u široj školskoj zajednici

POŠTOVANJE I DOSTOJANSTVO

Tema/Projekt	Poštovanje i dostojanstvo
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Dostojanstvo, diskriminacija, tolerancija
Očekivani ishodi	Učenik obrazlaže zašto sva ljudska bića imaju pravo na dostojanstvo, analizira svoje ponašanje u odnosu na suradnju s drugima, uvažava različitosti, poštuje tuđe mišljenje, stavove i vrijednosti.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Razgovor o pravu na dostojanstvo u kontekstu poruka u elektronskim medijima, igra i dramatizacija na temu uvažavanja različitosti.
Način vrednovanja	Upitnik s ponuđenim odgovorima o ključnim pojmovima

LJUDSKA PRAVA

Tema/Projekt	Ljudska prava
Broj sati	5
Ključni pojmovi	Ljudska prava, prava djeteta, Konvencija o pravima djeteta, ravnopravnost
Očekivani ishodi	Učenik opisuje što su ljudska prava, imenuje osnovne međunarodne dokumente za zaštitu ljudskih prava, analizira potrebe djece i njihova prava na preživljavanje i razvoj, preispituje odgovornost prema poštivanju prava drugih ljudi.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Izrada plakata kojim će učenici predstaviti Konvenciju o pravima djeteta, izrada slikovnice o dječjim pravima, popunjavanje tablice o različitim ljudskim pravima, „Zečja prava“, određivanje prioriteta (Plovidba u Novu Zemlju).
Način vrednovanja	Samoprocjena kako su se učenici osjećali tijekom radionice

GRAĐANSKA HRABROST

Tema/Projekt	Građanska hrabrost
Broj sati	5
Ključni pojmovi	Kršenje ljudskih prava, Pravednik među narodima, Židovi, holokaust, građanska hrabrost
Očekivani ishodi	Učenik produbljuje znanje o kršenju ljudskih prava, osvještava opasnost koju nose radikalne i ekstremističke ideje, priprema usmeno izlaganje o jednoj osobi kojoj je dodijeljena titula Pravednika među narodima, opisuje različite oblike spašavanja Židova u Drugom svjetskom ratu, analizira sličnosti i razlike među pričama spasitelja, uočava da netko ne mora biti „poseban“ da bi počinio čin moralne hrabrosti.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Usmena izlaganja o Pravednicima među narodima, čitanje citata Pravednika, rasprava o tome što su moralne vrline, gledanje i analiza Centropinog dokumentarnog filma „Spašavanje u Sarajevu“.
Način vrednovanja	Samoprocjena kako su se učenici osjećali tijekom radionice

ODLUČIVANJE I SUDJELOVANJE

Tema/Projekt	Odlučivanje i sudjelovanje
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Demokracija, građanin, sudjelovanje, donošenje odluka, mjesni odbor
Očekivani ishodi	Učenik objašnjava pojam demokracije na različitim nivoima, imenuje načine demokratskog sudjelovanja unutar škole, analizira jedan problem u široj zajednici.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Odlučivanje, pronalaženje konsenzusa unutar skupine, opisivanje jednog problema unutar šire zajednice te nalaženje rješenja za taj problem.
Način vrednovanja	Mini-kviz

DEMOKRACIJA

Tema/Projekt	Demokracija
Broj sati	1
Ključni pojmovi	demokracija, kandidatura, kampanja, program, procedura, mandat
Očekivani ishodi	Učenik demonstrira postupak demokratskih izbora unutar skupine, opisuje način funkcioniranja biračkog prava.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Sastavljanje vlastitog programa za predsjednika Vijeća učenika, isticanje kandidature i provođenje izbornog postupka unutar skupine koja pohađa izvannastavnu aktivnost, izrada letaka.
Način vrednovanja	Procjena zadovoljstva učenika provedenom radionicom

STEREOTIPI I PREDRASUDE

Tema/Projekt	Stereotipi i predrasude
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Stereotipi, predrasude
Očekivani ishodi	Učenik analizira pojmove stereotipi i predrasude, prepoznaje ih u svojoj okolini, obrazlaže potencijalnu opasnost od istih.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Pogodi tko sam, Noćni vlak za Split, izrada plakata.
Način vrednovanja	Samoprocjena učeničke spremnosti da u budućnosti budu oprezni prilikom kreiranja predrasuda i stereotipa

INTERKULTURALNOST

Tema/Projekt	Interkulturalnost
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Kultura, različitost, tolerancija, stereotipi, predrasude
Očekivani ishodi	Učenik razvija vrijednosni sustav koji njeguje svijest o upoznavanju drugih kultura, vrijednosti dijaloga i prihvaćanja različitosti.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Izrada letka ili plakata o kulturnim obilježjima naroda koji žive na području općine Erdut, usporedba sličnosti i razlika među različitim kulturama i narodima, opisivanje tipičnih narodnih običaja različitih zajednica koje žive u Slavoniji i Baranji.
Način vrednovanja	Upitnik s ponuđenim odgovorima

RJEŠAVANJE SUKOBA

Tema/Projekt	Rješavanje sukoba
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Sukob, aktivno slušanje, medijacija
Očekivani ishodi	Učenik primjenjuje Ja-poruke i asertivno ponašanje u vlastitoj komunikaciji s drugima u grupi, razvija znanja i vještine kojima smanjuje sukobe i povećava razumijevanje razlika, ohrabruje dijalog, promiče nenasilje u rješavanju problema i sporova.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	„Hoću naranču“, Igra u kojoj učenici oblikuju svoje probleme kao Ja-poruku, Igra uloga kojom se demonstrira mirno rješavanje sukoba.
Način vrednovanja	Procjena učenika kako su se osjećali tijekom radionice

UPRAVLJANJE NOVCEM

Tema/Projekt	Upravljanje novcem
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Financije, financijska pismenost
Očekivani ishodi	Učenik procjenjuje koliko je važno odgovorno upravljati novcem, pametno štedjeti, trošiti i ulagati u sigurnu financijsku budućnost.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Odgovorna potrošnja: kuća od karata, Izrada vlastitog proračuna.
Način vrednovanja	Samoprocjena učenika koliko su naučili o temi tijekom radionice

MEDIJI

Tema/Projekt	Mediji
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Mediji, vrste medija, urednik medija, odgovornost, lažne vijesti
Očekivani ishodi	Učenik imenuje ulogu medija u društvu, razumije pojam lažnih vijesti, prosuđuje važnost pojedinih tema za objavljivanje u medijima, jača samouvjerenost prilikom javnog nastupa.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Učenici u manjim skupinama izrađuju prilog za školski list, s naslovnom stranicom i pripadajućim temama; predstavljanje lista ostalim skupinama, snimanje vlastitog video-priloga u kojem kratko izriče svoje mišljenje o nekoj aktualnoj društvenoj temi.
Način vrednovanja	Samoprocjena učenika koliko su naučili o temi tijekom radionice

DRUŠTVENE MREŽE

Tema/Projekt	Društvene mreže
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Društvene mreže, cyberbullying, kibernetička sigurnost, Deepfake tehnologija
Očekivani ishodi	Učenik opisuje prednosti i nedostatke korištenja društvenih mreža, osvještava opasnosti koje postoje na društvenim mrežama, preispituje svoje vlastito vrijeme i sadržaj aktivnosti na društvenim mrežama, objašnjava zašto je cyberbullying vrlo štetan.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Izrada plakata o prednostima i nedostacima društvenih mreža, gledanje filma Cyberbullying i pisanje vlastitog osvrta na film, razmjena mišljenja o filmu.
Način vrednovanja	Upitnik s ponuđenim odgovorima

REKLAME

Tema/Projekt	Reklame
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Reklame, prodaja i zarada, reklamne poruke, kampanja
Očekivani ishodi	Učenik kritički promišlja o reklamama, obrazlaže jesu li nam važne ili nevažne, jesu li istinite, slažemo li se s njima te želimo li podržati to što se njima nudi.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Kritička analiza nekoliko reklama iz javnog prostora, izrada reklamne kampanje za jedan proizvod prema vlastitom izboru.
Način vrednovanja	Procjena učenika koliko su novih stvari osvijestili tijekom radionice

MOJI UZORI I IDOLI

Tema/Projekt	Moji uzori i idoli
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Uzori, idoli
Očekivani ishodi	Učenik opisuje osobu koju smatra svojim uzorom, navodi njene najvažnije osobine, obrazlaže što mu se kod te osobe sviđa, opisuje put te osobe do uspjeha, uočava da se do uspjeha najčešće dolazi marljivim radom i upornošću.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Usmena izlaganja o uzorima, rasprava bazirana na sličnostima i razlikama učeničkih odabira; pronalaženje dostupnih tekstova o životu uspješnih ljudi.
Način vrednovanja	Samoprocjena zadovoljstva učenika nakon radionice

SVIJET I JA

OČEKIVANI

Učenici će razvijati društvenu, građansku i interkulturalnu kompetenciju.

ISHODI/POSTIGNUĆA

Učenici će razvijati komunikacijske vještine za bolju suradnju s drugima i razumijevanje drugih.

Učenici će razvijati građansku kompetenciju i volju da budu aktivni građani u svojoj lokalnoj zajednici.

Nakon provedbe ovog kurikuluma, učenici će moći:

definirati identitet, vrste identiteta i načine stvaranja identiteta; razumjeti i kritički analizirati globalne trendove i prilike za održivi razvoj; analizirati razlike i sličnosti među različitim kulturama i zašto je važno razumjeti i prihvatiti razlike; analizirati prepreke u komunikaciji i mogućnosti da ih se savlada; bolje prihvaćati stavove drugih te ojačati svijest o individualnoj i kolektivnoj odgovornosti; razumjeti različite položaje i potrebe ljudi; analizirati svoje ponašanje u odnosu na suradnju s drugima; bolje raditi u timu; navesti potrebe, želje i položaje koje ljudi imaju u rješavanju konflikta; definirati stereotipe i predrasude i objasniti zašto je važno razgovarati o njima; sudjelovati u projektu izrade digitalnih priča i pretvaranju ideja u radnje.

IDENTITET

Tema/Projekt	Identitet
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Identitet ili <i>ja</i>
Očekivani ishodi	Učenik objašnjava pojam <i>identitet</i> , definira i rangira svoje identitete, određuje i opisuje tuđe identitete pomoću simbola, ponašanja (poželjnog i nepoželjnog) i sl.; prihvaća ravnopravnost različitih ljudskih identiteta
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Odgovaranje na pitanja <i>Tko sam ja?</i> , odricanje od pojedinih identiteta, izrada „Moje osobne iskaznice“, usporedba slike koju drugi imaju o nama
Način vrednovanja	Ocjenjivanje smajlicima

ŽELJE I POTREBE

Tema/Projekt	Želje i potrebe
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Želja, potreba, kršenje ljudskih prava
Očekivani ishodi	Učenik objašnjava pojmove <i>želje</i> i <i>potrebe</i> ; imenuje osnovne potrebe; procjenjuje kada onemogućavanje ostvarivanja osnovnih potreba predstavlja kršenje ljudskih prava
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Razvrstavanje pojmova među želje i potrebe, razvrstavanje materijalnih i nematerijalnih potreba, aktivnost imaginarnog putovanja brodom koji počinje tonuti te se putnici moraju odreći onoga što im nije potrebno za preživljavanje.
Način vrednovanja	Semafor za procjenu naučenoga

DRUŠTVENOST I PRIPADANJE DRUŠTVENIM GRUPAMA

Tema/Projekt	Društvenost i pripadanje društvenim grupama
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Društvo, društvene grupe, ravnopravnost
Očekivani ishodi	Učenik imenuje društvene grupe kojima pripada; razumije i vrednuje koncepte raznolikosti i ravnopravnosti, izgrađuje uzajamno poštovanje ljudskog dostojanstva i zajedničkih vrijednosti.

Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Igra formiranja različitih skupina (različito pozdravljanje, različite boje), analiza i usporedba igre u kontekstu stvarnog života.
Način vrednovanja	Ocjena vlastitih osjećaja nakon radionice

KUĆNI RED

Tema/Projekt	Kućni red
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Pravila, kućni red
Očekivani ishodi	Učenik analizira poželjna ponašanja u nekom objektu, procjenjuje prihvatljivo i neprihvatljivo ponašanje u širem društvu, raspravlja o kaznama za nepoštivanje pravila.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Čitanje i analiza pravilnika o kućnom redu stambenih i drugih zgrada, usporedba pravilnika različitih ustanova, grupno davanje prijedloga kazni za kršenje pravila unutar ustanova.
Način vrednovanja	Upitnik o važnosti pravila, proveden na početku i na kraju radionice (s istim pitanjima)

ULOGA POLITIKE U NAŠIM ŽIVOTIMA

Tema/Projekt	Uloga politike u našim životima
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Politička pismenost, ustav, građanska prava, glasovanje na izborima
Očekivani ishodi	Učenik objašnjava funkciju osnovnih političkih pojmova u demokratskom društvu, pokazuje interes za rješavanje problema u lokalnoj i široj zajednici, predlaže rješenja koja uključuju spremnost na poštivanje vrijednosti i privatnosti drugih; primjenjuje stečeno znanje za jačanje vlastitog javnog nastupa.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Dramatizacija prema zamišljenim političkim ulogama (Izbori).
Način vrednovanja	Pitanja otvorenog tipa

MOJA LOKALNA ZAJEDNICA

Tema/Projekt	Moja lokalna zajednica
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Lokalna samouprava, općinsko vijeće, mjesni odbor, udruge, aktivizam, općina Erdut
Očekivani ishodi	Učenik razumije osnovne pojmove vezane uz funkcioniranje lokalne samouprave, obrazlaže važnost aktivnog sudjelovanja u radu svoje zajednice, uočava važnost vlastitog doprinosa u stvaranju kvalitetnijeg i boljeg života u zajednici.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Analiza uspješnih projekata iz ruralnih dijelova Baranje, oblikovanje ideja za slične projekte koji bi u budućnosti mogli poboljšati život stanovnika u općini Erdut (npr. tematski park, sportski centar, turistički sadržaji i sl.).
Način vrednovanja	Upitnik s pitanjima otvorenog tipa

RAZVOJ MOJE ZAJEDNICE (DIGITALNE PRIČE)

Tema/Projekt	Razvoj moje zajednice (Digitalne priče)
Broj sati	6
Ključni pojmovi	Općina Erdut, Europska unija, aktivizam, projekti, financiranje, autorska prava

Očekivani ishodi	Učenik odabire jedan lokalni projekt koji bi želio ostvariti unutar svoje lokalne zajednice u budućnosti, obrazlaže detaljno taj projekt, obrazlaže načine kako bi ga mogao ostvariti, izrađuje digitalnu priču kojom promovira svoju ideju i projekt.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Osmišljavanje jednog razvojnog projekta za boljitak općine Erdut u budućnosti, fotografiranje potrebnih lokacija, pisanje scenarija za svoju priču, izrada teksta, montaža digitalnih priča.
Način vrednovanja	Kroz predstavljanje priča u široj školskoj zajednici

POŠTOVANJE I DOSTOJANSTVO

Tema/Projekt	Poštovanje i dostojanstvo
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Dostojanstvo, diskriminacija, tolerancija
Očekivani ishodi	Učenik obrazlaže zašto sva ljudska bića imaju pravo na dostojanstvo, analizira svoje ponašanje u odnosu na suradnju s drugima, uvažava različitosti, poštuje tuđe mišljenje, stavove i vrijednosti.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Razgovor o pravu na dostojanstvo u kontekstu poruka u elektronskim medijima, igra i dramatizacija na temu uvažavanja različitosti.
Način vrednovanja	Upitnik s ponuđenim odgovorima o ključnim pojmovima

LJUDSKA PRAVA

Tema/Projekt	Ljudska prava
Broj sati	5
Ključni pojmovi	Ljudska prava, prava djeteta, Konvencija o pravima djeteta, ravnopravnost
Očekivani ishodi	Učenik opisuje što su ljudska prava, imenuje osnovne međunarodne dokumente za zaštitu ljudskih prava, analizira potrebe djece i njihova prava na preživljavanje i razvoj, preispituje odgovornost prema poštivanju prava drugih ljudi.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Izrada plakata kojim će učenici predstaviti Konvenciju o pravima djeteta, izrada slikovnice o dječjim pravima, popunjavanje tablice o različitim ljudskim pravima, „Zečja prava“, određivanje prioriteta (Plovidba u Novu Zemlju).
Način vrednovanja	Samoprocjena kako su se učenici osjećali tijekom radionice

GRAĐANSKA HRABROST

Tema/Projekt	Građanska hrabrost
Broj sati	5
Ključni pojmovi	Kršenje ljudskih prava, Pravednik među narodima, Židovi, holokaust, građanska hrabrost
Očekivani ishodi	Učenik produbljuje znanje o kršenju ljudskih prava, osvještava opasnost koju nose radikalne i ekstremističke ideje, priprema usmeno izlaganje o jednoj osobi kojoj je dodijeljena titula Pravednika među narodima, opisuje različite oblike spašavanja Židova u Drugom svjetskom ratu, analizira sličnosti i razlike među pričama spasitelja, uočava da netko ne mora biti „poseban“ da bi počinio čin moralne hrabrosti.

Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Usmena izlaganja o Pravednicima među narodima, čitanje citata Pravednika, rasprava o tome što su moralne vrline, gledanje i analiza Centropinog dokumentarnog filma „Spašavanje u Sarajevu“.
Način vrednovanja	Samoprocjena kako su se učenici osjećali tijekom radionice

ODLUČIVANJE I SUDJELOVANJE

Tema/Projekt	Odlučivanje i sudjelovanje
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Demokracija, građanin, sudjelovanje, donošenje odluka, mjesni odbor
Očekivani ishodi	Učenik objašnjava pojam demokracije na različitim nivoima, imenuje načine demokratskog sudjelovanja unutar škole, analizira jedan problem u široj zajednici.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Odlučivanje, pronalaženje konsenzusa unutar skupine, opisivanje jednog problema unutar šire zajednice te nalaženje rješenja za taj problem.
Način vrednovanja	Mini-kviz

DEMOKRACIJA

Tema/Projekt	Demokracija
Broj sati	1
Ključni pojmovi	demokracija, kandidatura, kampanja, program, procedura, mandat
Očekivani ishodi	Učenik demonstrira postupak demokratskih izbora unutar skupine, opisuje način funkcioniranja biračkog prava.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Sastavljanje vlastitog programa za predsjednika Vijeća učenika, isticanje kandidature i provođenje izbornog postupka unutar skupine koja pohađa izvannastavnu aktivnost, izrada letaka.
Način vrednovanja	Procjena zadovoljstva učenika provedenom radionicom

STEREOTIPI I PREDRASUDE

Tema/Projekt	Stereotipi i predrasude
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Stereotipi, predrasude
Očekivani ishodi	Učenik analizira pojmove stereotipi i predrasude, prepoznaje ih u svojoj okolini, obrazlaže potencijalnu opasnost od istih.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Pogodi tko sam, Noćni vlak za Split, izrada plakata.
Način vrednovanja	Samoprocjena učeničke spremnosti da u budućnosti budu oprezni prilikom kreiranja predrasuda i stereotipa

INTERKULTURALNOST

Tema/Projekt	Interkulturalnost
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Kultura, različitost, tolerancija, stereotipi, predrasude
Očekivani ishodi	Učenik razvija vrijednosni sustav koji njeguje svijest o upoznavanju drugih kultura, vrijednosti dijaloga i prihvaćanja različitosti.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Izrada letka ili plakata o kulturnim obilježjima naroda koji žive na području općine Erdut, usporedba sličnosti i razlika među različitim kulturama i narodima, opisivanje tipičnih narodnih običaja različitih zajednica koje žive u Slavoniji i Baranji.
Način vrednovanja	Upitnik s ponuđenim odgovorima

RJEŠAVANJE SUKOBA

Tema/Projekt	Rješavanje sukoba
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Sukob, aktivno slušanje, medijacija
Očekivani ishodi	Učenik primjenjuje Ja-poruke i asertivno ponašanje u vlastitoj komunikaciji s drugima u grupi, razvija znanja i vještine kojima smanjuje sukobe i povećava razumijevanje razlika, ohrabruje dijalog, promiče nenasilje u rješavanju problema i sporova.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	„Hoću naranču“, Igra u kojoj učenici oblikuju svoje probleme kao Ja-poruku, Igra uloga kojom se demonstrira mirno rješavanje sukoba.
Način vrednovanja	Procjena učenika kako su se osjećali tijekom radionice

UPRAVLJANJE NOVCEM

Tema/Projekt	Upravljanje novcem
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Financije, financijska pismenost
Očekivani ishodi	Učenik procjenjuje koliko je važno odgovorno upravljati novcem, pametno štedjeti, trošiti i ulagati u sigurnu financijsku budućnost.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Odgovorna potrošnja: kuća od karata, Izrada vlastitog proračuna.
Način vrednovanja	Samoprocjena učenika koliko su naučili o temi tijekom radionice

MEDIJI

Tema/Projekt	Mediji
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Mediji, vrste medija, urednik medija, odgovornost, lažne vijesti
Očekivani ishodi	Učenik imenuje ulogu medija u društvu, razumije pojam lažnih vijesti, prosuđuje važnost pojedinih tema za objavljivanje u medijima, jača samouvjerenost prilikom javnog nastupa.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Učenici u manjim skupinama izrađuju prilog za školski list, s naslovnom stranicom i pripadajućim temama; predstavljanje lista ostalim skupinama, snimanje vlastitog video-priloga u kojem kratko izriče svoje mišljenje o nekoj aktualnoj društvenoj temi.
Način vrednovanja	Samoprocjena učenika koliko su naučili o temi tijekom radionice

DRUŠTVENE MREŽE

Tema/Projekt	Društvene mreže
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Društvene mreže, cyberbullying, kibernetička sigurnost, Deepfake tehnologija
Očekivani ishodi	Učenik opisuje prednosti i nedostatke korištenja društvenih mreža, osvještava opasnosti koje postoje na društvenim mrežama, preispituje svoje vlastito vrijeme i sadržaj aktivnosti na društvenim mrežama, objašnjava zašto je cyberbullying vrlo štetan.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Izrada plakata o prednostima i nedostacima društvenih mreža, gledanje filma Cyberbullying i pisanje vlastitog osvrta na film, razmjena mišljenja o filmu.
Način vrednovanja	Upitnik s ponuđenim odgovorima

REKLAME

Tema/Projekt	Reklame
Broj sati	2
Ključni pojmovi	Reklame, prodaja i zarada, reklamne poruke, kampanja
Očekivani ishodi	Učenik kritički promišlja o reklamama, obrazlaže jesu li nam važne ili nevažne, jesu li istinite, slažemo li se s njima te želimo li podržati to što se njima nudi.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Kritička analiza nekoliko reklama iz javnog prostora, izrada reklamne kampanje za jedan proizvod prema vlastitom izboru.
Način vrednovanja	Procjena učenika koliko su novih stvari osvijestili tijekom radionice

MOJI UZORI I IDOLI

Tema/Projekt	Moji uzori i idoli
Broj sati	1
Ključni pojmovi	Uzori, idoli
Očekivani ishodi	Učenik opisuje osobu koju smatra svojim uzorom, navodi njene najvažnije osobine, obrazlaže što mu se kod te osobe sviđa, opisuje put te osobe do uspjeha, uočava da se do uspjeha najčešće dolazi marljivim radom i upornošću.
Aktivnosti (kojim ćete ostvariti ishod) – kratak opis	Usmena izlaganja o uzorima, rasprava bazirana na sličnostima i razlikama učeničkih odabira; pronalaženje dostupnih tekstova o životu uspješnih ljudi.
Način vrednovanja	Samoprocjena zadovoljstva učenika nakon radionice

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEME	Predstavljanje aktivnosti „Svijet i ja“; Učinkovita komunikacija
DOB UČENIKA/RAZRED: 4.-8.	
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI: Učenik se upoznaje s konceptom komunikacije, objašnjava važnost čiste, jasne i jednostavne komunikacije, postaje svjesniji različitih značenja koje ljudi pridaju istim porukama. Učenik razgovara o barijerama u komunikaciji; otkriva kako prevladati barijere u komunikaciji.	
ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA: Učenik jača vlastite komunikacijske i interkulturene kompetencije.	
MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Dvorana Osnovne škole Dalj, 2 školska sata
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	dva stola, klupe ili strunjače, veliki papiri, flomasteri, povezi za oči
PRILOZI Plakat za aktivnost „Svijet i ja“	
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	dijalog, simuliranje, igra
OBLICI RADA	frontalni, rad u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Kurikulum GEAR: Gradnja inkluzivnih interkulturenih okruženja kroz globalno građansko obrazovanje (2018.)

1. AKTIVNOST	„Svijet i ja“
UČITELJ postavlja plakat s aktivnostima predviđenima u izvannastavnoj aktivnosti.	UČENICI promatraju slike na plakatu i iznose svoje ideje o temama koje će obuhvaćati ova nastavna aktivnost. Na samom početku analiziraju naziv aktivnosti „Svijet i ja“. Teme koje su obuhvaćene na plakatu su: odlučivanje i politika, financijska pismenost, svijet u budućnosti, općina Erdut u budućnosti, tehnologija, AI, ekologija.
2. AKTIVNOST	„Konj pred planinom“
UČITELJ	<p>UČENICI se podijele u tri grupe od po šest osoba. Unutar svake grupe jedan sudionik stavlja povez onima koji crtaju. Sudionici se potom izmjenjuju u stavljanju poveza preko očiju, pri čemu svatko pridonosi zajedničkom crtežu na velikom papiru prema uputama nastavnika. Upute se odvijaju sljedećim redoslijedom:</p> <ul style="list-style-type: none"> -“Nacrtaj planinu.” (sudionik 1) -“Nacrtaj konja ispred planine.” (sudionik 2) -“Nacrtaj kola koja vuče konj.” (sudionik 3) -“Nacrtaj balu sijena na kolima.” (sudionik 4) -“Nacrtaj dijete koje sjedi na bali sijena.” (sudionik 5) <p>Vrijeme je ograničeno na jednu minutu za svaki doprinos crtežu. Drugi sudionici mogu koristiti samo verbalne upute da pomognu osobi koja ima povez na očima i crta (npr. desno / lijevo / gore / dolje / veće / manje). Nije dozvoljeno fizički utjecati na kretanje osobe i dodirivati joj ruku. Kad se izvede zadnja uputa nastavnika, svi se crteži izlože i raspravlja se o nesporazumima u slijeđenju uputa. <i>(Jesu li svi iste upute doživjeli na isti način? / Što su to prepreke ili barijere u komunikaciji? / Kako biste definirali pojam komunikacije? i sl.)</i></p>
VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA	<p>Učenici vrednuju crteže nastale ovom aktivnošću. Na kraju aktivnosti se također vrednuje njihovo shvaćanje pojma komunikacija (vrednovanje naučenog).</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Identitet Naziv: Prijem kod kralja , dio integriranog „Dana putovanja kroz vrijeme“
-------------	--

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik razumije srednjovjekovnu i suvremenu simboliku znakova i boja, vizualno izražava svoju osobnost i osobne vrijednosti.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik uočava reakcije drugih o sebi i kritički promišlja o njima.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	listići s praznim uzorcima grbova, listići sa srednjovjekovnim simbolima, flomasteri, škare, ljepilo
PRILOZI	Prilog 3 https://docs.google.com/document/d/1uu_qX_EMVOMPfMZRST18y0fLJP9YKa_W/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rtopof=true&sd=true Prezentacija https://docs.google.com/presentation/d/1npFKk_m5G0MSdcATXcsTgNMCE2aXiawv/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rtpof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	praktični rad, rasprava
OBLICI RADA	frontalni, individualni
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	
1. AKTIVNOST	Uvod – Što je srednji vijek
UČITELJ dolazi odjeven kao kralj iz srednjeg vijeka. Pita učenike da prepoznaju tko je on te iz kojeg razdoblja dolazi (srednji vijek). UČITELJ pokazuje sliku povijesnoga hrvatskoga grba (šahovnice) i pita učenike znaju li iz kojeg vremena potječe (iz srednjeg vijeka). Nakon toga slijedi najava teme o grbovima.	Uvodni dio je zamišljen da nasmije i opusti učenike. „Kralj“ se s učenicima šali da će im omogućiti da postanu plemstvo ako budu dobri. UČENICI potom objašnjavaju što znači plemstvo i iznose ostale asocijacije koje imaju na srednji vijek i na pitanje „Kako se tada živjelo?“. UČENICI iznose svoje odgovore.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Želje i potrebe
-------------	------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik objašnjava i razlikuje *želje* i *potrebe*; imenuje osnovne potrebe; procjenjuje kada onemogućavanje ostvarivanja osnovnih potreba predstavlja kršenje ljudskih prava.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik jača socijalne i komunikacijske vještine, navikava se na suradnju i timski rad.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	kartice koje predstavljaju želje i potrebe, flomasteri, omotnice, ljepilo
PRILOZI	Prilog 4 https://docs.google.com/document/d/1D1tUYHdA5-c0b1jizCKeyX7lq0ZknBn/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rtpof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	rasprava, igra, zamišljanje
OBLICI RADA	u skupini
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Kompasito: Priručnik o odgoju i obrazovanju djece za ljudska prava; Council of Europe, 2007 / Europski dom Slavonski Brod, 2014.
1. AKTIVNOST	Podjela u skupine i najava aktivnosti: Putovanje u Novu Zemlju
UČITELJ dijeli učenike u skupine i razmješta ih na različita mjesta u učionici. Svakoj skupini dijeli omotnicu s karticama (Prilog 4) i flomastere. Potom najavljuje glavnu aktivnost.	UČENICI slušaju upute o tome kako se sa svojom skupinom spremaju otploviti prema novom kontinentu. Oni će ondje biti prvi stanovnici koji će ustanoviti Novu Zemlju. Također se prisjećaju kako su u razdoblju kolonizacije Amerike i Australije ljudi u stvarnosti imali takav zadatak.
2. AKTIVNOST	Analiza kartica: Želje i potrebe
UČITELJ objašnjava da kartice predstavljaju sve ono što će na veliki	UČENICI otvaraju omotnice, rašire kartice i dobro ih proučavaju. Svaka skupina je dobila i sedam praznih kartica na koje mogu napisati svoje vlastite želje i potrebe.

brod moći ponijeti sa sobom.

UČITELJ opisuje kako je njihov brod uspješno isplovio i čita im opis napisan zdesna:

UČITELJ prikuplja odbačene stvari na hrpu.

UČITELJ ih prema potrebi navodi na dodatno promišljanje hoće li zaista moći „preživjeti“ bez toga u Novoj Zemlji, gdje nema ničega.

UČITELJ nastavlja s pripovijedanjem priče:

UČITELJ prikuplja odbačene kartice i nastavlja s pripovijedanjem priče:

UČENICI razmišljaju što će im još trebati za uspješan život u Novoj Zemlji te prema zajedničkim idejama ispisuju prazne kartice. Nakon što sve skupine ispune prazne kartice, učenici objašnjavaju svoj odabir.

UČENICI slušaju opis i zamišljaju situaciju: „U početku je putovanje bilo vrlo ugodno. Sunce je sjalo i more je bilo mirno. No, odjednom je naišla oluja i brod se počeo jako ljuljati. Čini se kao da će brod svaki trenutak potonuti. Kako biste izbjegli potapanje, morate odbaciti tri kartice preko ograde.“

Učenici potom imaju nekoliko minuta da se unutar skupina dogovore koje će kartice odbaciti. Važna je napomena da te stvari ili pojave više neće dobiti natrag, odnosno da ih se zauvijek odriču.

Po isteku vremena za dogovor, učenici obrazlažu zašto su odbacili baš to što su odbacili.

„Oluja je napokon gotova. Svi osjećaju veliko olakšanje. Nažalost, vremenska prognoza je i dalje nepovoljna. Upravo su najavili dolazak uragana petog stupnja. Kako biste bili sigurni da ćete preživjeti uragan, morat ćete odbaciti još tri kartice. Upamtite: nemojte odbacivati stvari koje će vam trebati za preživljavanje u Novoj Zemlji!“

Učenici se unutar skupina dogovaraju što će sljedeće odbaciti. Po završetku dogovora, ponovo slijedi kratko obrazlaganje.

„Jedva ste uspjeli izvući živu glavu. Ipak, vrlo ste blizu novome kontinentu, već ga vidite na obzoru. Svi ste vrlo sretni i uzbuđeni. Potom iznenada uočavate ogromnog kita koji se sudara s vašim brodom i na njemu pravi ogromnu rupu. Brod hitno morate još malo olakšati. Odbacite još pet kartica!“

Učenici se unutar skupina dogovaraju što će još odbaciti. Po završetku dogovora, slijedi kratko obrazlaganje kao i u prethodna dva koraka.

<p>UČITELJ objavljuje kako su učenici konačno stigli u Novu Zemlju:</p>	 <p>„Sada možete početi s izgradnjom Nove Zemlje. Promislite jeste li donijeli sa sobom sve što vam je potrebno za preživljavanje. A za dobar rast i razvoj? Nedostaje li vam možda štogod?“</p> <p>UČENICI analiziraju i predstavljaju ostalima svoj odabir.</p>
<p>3. AKTIVNOST</p> <p>UČITELJ poziva učenike da sve kartice podijele u dvije skupine: na jednu stranu one koje predstavljaju učeničke želje, a na drugu potrebe.</p> <p>Potom slijedi analiza i rasprava prema sljedećim pitanjima:</p>	<p>Želje i potrebe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koje kartice predstavljaju stvari koje želimo, ali nam nisu potrebne za opstanak? 2. Koje kartice su nam neophodne radi opstanka? 3. Koje kartice predstavljaju stvari potrebne za dalji rast i razvoj? 4. Koje biste htjeli zadržati, iako nisu od ključne važnosti? 5. Što bi se dogodilo u Novoj Zemlji kada ne biste imali...? (izabrati nekoliko primjera s izbačenih kartica) <p>Cilj je u ovoj aktivnosti naglasiti međuovisnost ljudskih prava, kako učenici ne bi zaključili da su neka važnija od drugih.</p> <p>Neki predmeti na karticama mogu izazvati neslaganje jer će nekima predstavljati luksuz (npr. mobitel), a nekima prijeko potrebnu stvar za komunikaciju. Učenici navode je li bilo kartica kod kojih im se teško bilo dogovoriti smiju li ih izbaciti.</p>
<p>4. AKTIVNOST I VREDNOVANJE TEME</p>	<p>Učenici raspravljaju o temi odgovarajući na ova pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kako vam se svidjela aktivnost? 2. Jesu li vam neke odluke bile teške i koje? 3. Kako ste rješavali nesuglasice unutar skupine? 4. Kad biste imali priliku ponoviti aktivnost, biste li postupili drugačije?

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Pripadanje društvenim skupinama
-------------	--

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

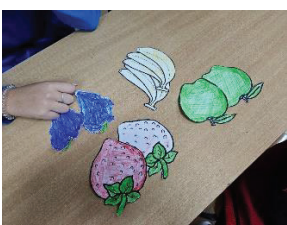
Učenik imenuje društvene grupe kojima pripada; razumije i vrednuje koncepte raznolikosti i ravnopravnosti, adekvatno se služi neverbalnom komunikacijom.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik uočava reakcije drugih o sebi i kritički promišlja o njima. Učenik razvija empatiju te uvažava i prihvaća različitosti.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	kartice koje opisuju karakteristike svake od skupina i njihov pozdrav, tri para škara, tri markera svake od boja (žuti, crveni, zeleni i ljubičasti), osam komada svake vrste voća
PRILOZI	Prilozi 5 https://docs.google.com/document/d/1r2z_KwXKB2yNWWn-pXqr_wUoOinGDVQk/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rtpof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	igra, zamišljanje, rasprava
OBLICI RADA	u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Kurikulum GEAR: Gradnja inkluzivnih interkulturalnih okruženja kroz globalno građansko obrazovanje; Zagreb, 2017.

1. AKTIVNOST	Plemena
<p>UČITELJ dijeli učenike u skupine i razmješta ih na različita mjesta u učionici. Svakoj skupini dijeli karticu s uputama.</p> <p>UČITELJ pita znaju li učenici neke narode koji imaju specifične pozdrave.</p>	<p>Okupljeni učenici se dijele u četiri skupine. Svaka skupina potom dobiva upute na kojima su specifične kulturne osobitosti za njih.</p> <p>Grupa A: Viče i ostvaruje fizički kontakt te komunicira gestama. Njihov je pozdrav dva se puta okrenuti i zakoračiti unatrag.</p> <p>Grupa B: Trebate fizički kontakt za komunikaciju s drugim ljudima, posebice unutar vaše grupe i drugih grupa. Vaš je pozdrav rukovanje.</p> <p>Grupa C: Glasno govorite i ako drugi ne govore glasno kao vi, ne možete ih razumjeti. Vaš je pozdrav tapšanje po ramenu.</p> <p>Grupa D: Izbjegavate fizički kontakt. Ne možete ostvariti kontakt očima kad razgovarate s drugim grupama. Vaš je pozdrav kimanje glavom.</p> <p>VAŽNO: Svaka grupa mora znati svoj pozdrav prije pozdravljanja druge grupe i karakteristike se mogu prilagoditi prema svakoj grupi.</p> <p>Učenici se počinju kretati po učionici. Učitelj pušta glazbu, a svaki put kad glazba stane, potrebno je pozdraviti najbližu osobu na način koji je bio opisan na kartici. Nije dozvoljeno pozdravljati učenike iz svoje vlastite skupine. Predviđeno je da će aktivnost dovesti do nekih komičnih situacija. Nakon 5-6 krugova, učenici ponovo sjedaju na mjesta i komentiraju kako su se osjećali tijekom neuspjelih pokušaja pozdravljanja. Učenici prave paralelu sa situacijama iz stvarnoga života (odnosi među ljudima, odnosi među narodima i religijama). Komentiraju u kojim situacijama bi se mogli događati nesporazumi koje su oni glumili tijekom aktivnosti (npr. ljubljenje 2 ili 3 puta u obraz i slično).</p>

<p>2. AKTIVNOST</p>	<p>Bojanje voća</p>
<p>UČITELJ daje uputu za novi zadatak:</p> <p>3. AKTIVNOST</p> <p>UČITELJ postavlja sljedeća pitanja: UČITELJ sudionicima predstavlja tehnike rješavanja konflikata i navodi različite pristupe u rješavanju konflikata, pri čemu sudionici doznaju više o medijaciji i pregovaranju.</p>	<p>Zadatak je obojiti i narezati voće tako da imate po dva komada od svake vrste. Voće treba obojiti u odgovarajuću boju i mora ga se lijepo izrezati. Banane moraju biti žute, jagode crvene, jabuke zelene i grožđe ljubičasto.</p> <p>Potrebni materijali su: tri para škara, tri markera svake od boja (žuti, crveni, zeleni i ljubičasti), osam komada svake vrste voća.</p> <p>Podijeliti ovako po grupama:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Dva para škara, tri crvena i jedan zeleni marker, jedna jagoda i dvije banane B. Dva zelena i dva ljubičasta markera, četiri banane, dvije jabuke i dva grozda grožđa C. Jedan par škara, dvije banane, tri jabuke i jedan ljubičasti marker D. Tri žuta markera, šest jagoda i tri jabuke <p>Dodatne upute: Zadatak: Svaka grupa mora pronaći dva izrezana i obojena komada svih vrsta voća. Također ih moraju pokazati osobi koja odlučuje zadovoljavaju li standard kvalitete. Prilikom traženja predmeta koji im nedostaju učenici moraju uzeti u obzir komunikacijske karakteristike svoje grupe, odnosno držati se pravila iz prethodnoga zadatka. Igra traje oko 10 minuta.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>Analiza i rasprava</p> <p>Kako vam je bilo komunicirati s drugim skupinama u ovome zadatku? Što mislimo o reakcijama drugih skupina? Kako reagiramo na kulturne razlike? Kako možemo poboljšati međusobno razumijevanje? Što možemo učiniti da poboljšamo međusobnu komunikaciju?</p> <p>.....</p>
<p>VREDNOVANJE TEME</p>	<p>Učenici raspravljaju o temi odgovarajući na ova pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kako vam se svidjela aktivnost? 2. Jeste li naučili što je to medijacija, a što pregovaranje?

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Kućni red
-------------	------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik analizira poželjna ponašanja u nekom objektu, procjenjuje prihvatljivo i neprihvatljivo ponašanje u širem društvu, raspravlja o kaznama za nepoštivanje pravila.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	Kućni red OŠ Dalj, kućni red doma zdravlja, kućni red jedne stambene zgrade u gradu, kućni red privatnog pansiona s interneta
PRILOZI	
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	objašnjavanje, praktičan rad
OBLICI RADA	frontalni, rad u skupini
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Učenik građanin – Priručnik za Građanski odgoj i obrazovanje, Grad Rijeka, 2016.

1. AKTIVNOST	Što je to kućni red?
	<p>UČENICI odgovaraju na sljedeća pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koje su prednosti, a koje nedostaci života u privatnoj kući? 2. Koje su prednosti, a koje nedostaci života u većoj stambenoj zgradi? 3. Što je to kućni red? Gdje se on izvjesi? 4. U kojim sve ustanovama se može pronaći kućni red? (npr. u školama, muzejima, domu zdravlja, kinu, kazalištu, hotelu...) 5. Zašto se propisuju pravila kućnog reda? (zato da bi zajednički život ili boravak svih stanara ili posjetitelja u nekoj zgradi bio siguran i ugodan.)
2. AKTIVNOST	Što kaže kućni red?
<p>UČITELJ dijeli primjerke kućnog reda naše osnovne škole.</p> <p>UČITELJ kontrolira i pomaže prema potrebi.</p>	<p>UČENICI se dijele u manje skupine po troje. Čitaju kućni red naše osnovne škole i analiziraju kakvi podaci pišu u njemu.</p> <p>Odgovaraju na pitanje što im je neobično i što možda nisu znali.</p> <p>Potom dobivaju na uvid kućni red doma zdravlja te kućni red stambene zgrade u gradu. Učenici analiziraju što sva tri kućna reda imaju zajedničko te označavaju bojom poželjna ponašanja stanara / posjetitelja / učenika.</p>

Pitanja za analizu:

1. Što piše u kućnom redu stambene zgrade? (piše kako bismo se trebali ponašati prema drugim stanarima i samoj zgradi).
2. Drže li se svi uvijek kućnog reda?
3. Ako tvoj susjed glasno sluša glazbu nakon 22 sata, koji članak time krši? Što to znači za tebe?
4. Ako netko uređuje stan i pritom se služi čekićem ili bušilicom nedjeljom ujutro, što to tebi narušava? (pravo na nedjeljni odmor)
5. Kako možemo i trebamo reagirati u navedenim situacijama?

3. AKTIVNOST

Kazne za nepoštivanje kućnog reda

UČENICI u manjim skupinama dogovaraju kazne za nepoštivanje određenih odredbi iz kućnog reda ustanova kojima su se bavili. Kazne mogu biti manje (npr. izricanje opomene) ili veće (novčane kazne, nadoknada štete, isključivanje iz skupine, aktivnosti ili objekta).

Zapisuju kazne na papir.

Nakon desetak minuta svaka skupina izlaže i obrazlaže svoje kazne.

Na kraju svatko procjenjuje za sebe koliko se sam pridržava odredbi školskog kućnog reda.

VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA

Učenci ocjenjuju od 1 do 5 koliko važnom im se činila radionica.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Moja lokalna zajednica
-------------	-------------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

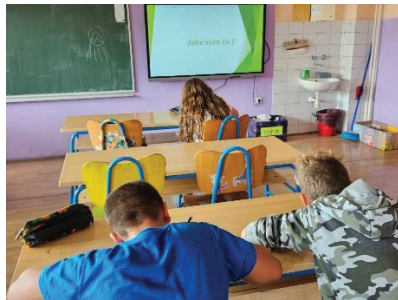
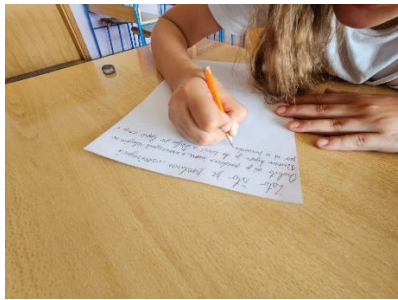
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik objašnjava osnovne pojmove vezane uz funkcioniranje lokalne samouprave, obrazlaže važnost aktivnog sudjelovanja u radu svoje zajednice, uočava važnost vlastitog doprinosa u stvaranju kvalitetnijeg i boljeg života u zajednici.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik jača vlastite komunikacijske i interkulturene kompetencije.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	papiri, flomasteri, projektor i platno
PRILOZI	PowerPoint prezentacija <i>Moja lokalna zajednica</i> (dostupno na Google Driveu) https://docs.google.com/presentation/d/1veqrCU-tCKEA4pJGK2re--z4SwKgXgFs/edit?usp=drive_link&ouid=104203359604360882103&rt=pof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	zamišljanje, oluja ideja, rasprava, iskustveno učenje
OBLICI RADA	frontalni, rad u manjim skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	
1. AKTIVNOST	Mjesto u kojem živim - asocijacije
UČITELJ zadaje uputu učenicima.	Uputa učenicima: Kratko zatvorite oči i zamislite Dalj, odnosno Erdut ako živite u Erdutu... Promislite o tome što najviše volite u svome mjestu. Kad otvorite oči – zapišite što volite u mjestu gdje živite, odnosno idete u školu. Zapišite na papir svoju asocijaciju, riječ ili frazu. UČENICI potom čitaju svoje asocijacije i komentiraju misli koje su im prvo pale na um.
2. AKTIVNOST	Simboli općine Erdut
UČITELJ otkriva prvi slajd u prezentaciji.	UČENICI promatraju simbole općine Erdut. Odgovaraju na pitanja: <ul style="list-style-type: none"> - što znači pojam općina - koja sela obuhvaćaju općinu Erdut - koliko općina ima stanovnika - tko je na čelu općine Erdut (tko je načelnik) - tko bira načelnika - koliko često - što je načelnikova zadaća

<p>UČITELJ po potrebi nadopunjuje pojmove kao što su volontiranje, izlazak na izbore, građanske inicijative i sl.</p> <p>UČITELJ otkriva sljedeće slajdove sa slikama iz općine Erdut</p>	<p>Pitanje za raspravu: Kako se svi mi možemo uključiti u rad svoje lokalne zajednice? UČENICI flomasterima pišu svoje ideje na papir.</p> <p>UČENICI imenuju mjesta i običaje sa slika te odgovaraju na pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Po čemu je posebna općina Erdut - Što može privući ljude iz drugih krajeva u općinu - Znete li neka sela ili područja u Hrvatskoj kamo dolazi dosta turista (Baranja, Istra) <p>UČENICI analiziraju kako dolazak turista može pozitivno utjecati na nečije obiteljsko gospodarstvo. Uspoređuju primjere iz Baranje i Istre s primjerima iz njihove općine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Što se sve može ponuditi gostima na OPG-u? - Znete li neki uspješan primjer iz općine Erdut? (npr. Villa Katarina, Aljmaš)
<p>3. AKTIVNOST</p>	<p>Općina Erdut – asocijacije za budućnost</p>
<p>UČITELJ čita upute i vodi diskusiju.</p>	<p>UČENICI dobivaju sljedeću uputu: Zatvorite oči još jednom. Sada ćete opet trebati zapisati jednu asocijaciju. Zamislite svoje mjesto za nekih deset godina. Koji sadržaj biste voljeli ostvariti u Dalju, a da ga sada nema?</p> <p>Učenici potom otvaraju oči, zapisuju svoje ideje i potom ih čitaju na glas. Ostatak skupine komentira koje su želje i sadržaji ostvarivi, a koji nisu. Također, komentiraju kako se može do ostvarenja pojedinih sadržaja (može li nešto financirati općina, država ili Europska unija). Cilj je osvijestiti da se uvijek može pronaći novac za dobre poduzetničke ideje.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div>
<p>VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA</p>	<p>Učenici vrednuju ideje koje je skupina izložila tako što glasuju za najbolju poduzetničku ideju.</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEME	Kulturna baština općine Erdut
-------------	--------------------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik imenuje objekte iz općine Erdut koji spadaju u kulturnu baštinu. Učenik obrazlaže zašto najviše voli određeno mjesto u Dalju.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

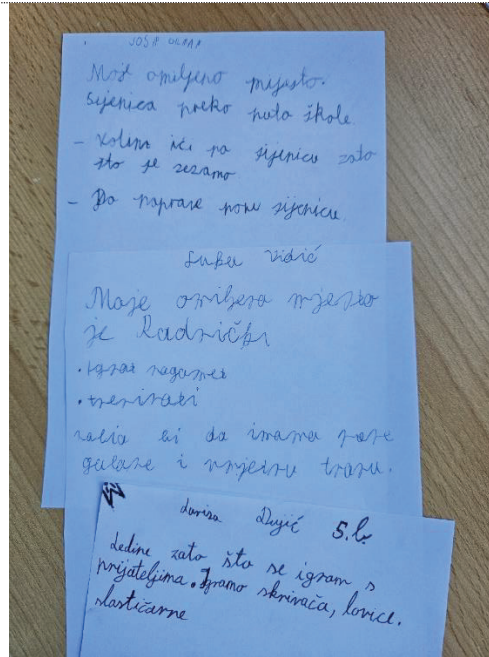
Učenik jača vlastite komunikacijske kompetencije.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	PowerPoint prezentacija, papiri za portfolio
PRILOZI Moja općina Erdut	PowerPoint prezentacija – dostupno na Google Driveu Kozmos projekta https://docs.google.com/presentation/d/1JOp7yzgO5JuZIs1vToZtce1RPoDLVxf/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rtpof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	rasprava, zamišljanje, pitanja i odgovori
OBLICI RADA	frontalni, rad u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	

1. AKTIVNOST	Projekti za budućnost - Općina i županija
<p>UČITELJ postavlja pitanja o zaključcima s prethodnoga sata.</p> <p>Najava središnje teme: Danas ćemo našu lokalnu temu proširiti s općine na županiju. Naučit ćemo kojim se djelatnostima bavi županija te koje su to</p>	<p>UČENICI se prisjećaju svojih vlastitih ideja za unaprjeđenje života u općini Erdut. Nabrajaju i navode koje su ideje zadnji puta izdvojili kao značajne (umjetna trava na igralištu NK Radnički, novi golovi, slastičarnica, nova sjenica, bazen i dr.)</p> <p>Kako se može postići da netko financira takve projekte? (NK, općina, županija, država, EU i slično)</p> <p>UČENICI navode pojmove vezane uz funkcioniranje županije.</p> <p>Županije obavljaju poslove od šireg, regionalnog značaja. Ti se poslovi odnose na: obrazovanje, zdravstvo, upravljanje prostorom, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, održavanje javnih cesta, planiranje i razvoj mreže škola, domova zdravlja, bolnica i sl.</p> <p>UČENICI također odgovaraju:</p>

<p>posebnosti naše županije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Koji gradovi pripadaju Osječko-baranjskoj županiji - koliko naša županija ima stanovnika - tko joj je na čelu / tko je župan - tko bira župana - koliko često - što je županova zadaća
<p>2. AKTIVNOST</p>	<p>Kulturna baština naše županije, kulturna baština naše općine</p>
<p>UČITELJ najavljuje da je jedna od zadaća župana njegova briga o kulturnoj baštini.</p> <p>Potom pita učenike da objasne što taj pojam znači, i dalje otkriva slike u prezentaciji.</p>	<p>UČENICI najprije sami objašnjavaju pojam kulturne baštine, a potom čitaju definicije. Nakon toga imenuju mjesta i običaje na fotografijama (gradovi, građevine, narodne nošnje, tradicionalna jela).</p> <p>Navode također što jest, a što nije kulturna baština.</p> <p>Nakon slika iz Osječko-baranjske županije, učenici rade isti zadatak i za područje općine Erdut.</p>
<p>3. AKTIVNOST</p>	<p>Koliko poznajete svoje selo?</p> <p>Poslije imenovanja objekata na slikama, učenici dobivaju „detektivski“ zadatak.</p>
<p>Učitelj otkriva stare razglednice Dalja i Erduta.</p>	<p>Trebaju prepoznati deset mjesta s područja općine Erdut sa starih razglednica. Razglednice obuhvaćaju staru kompu između Erduta i Bogojeva, nekoliko ulica Dalja, objekte koji su se sasvim promijenili poput katoličke crkve, kao i objekte koji više ne postoje (Zdravstvena stanica na mjestu današnje škole).</p> <p>Učenici također analiziraju što možemo iščitati sa starih razglednica.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kako su ljudi putovali prije stotinjak godina? (vlakom, vidimo po tome što je željeznička stanica dotjerana i puna ljudi) - Jesu li ljudi imali automobile? (nisu, ceste su uglavnom prazne) - Čime su se vozili? (kolima – ponegdje vidimo tragove) - Jesu li često imali priliku vidjeti fotoaparata? (nisu, zato se svi okupe kad fotograf snima mjesto) <p>Znate li vi neke stare kuće u vašoj ulici ili na putu do škole? U kakvom su stanju? Za što bi se mogle prenamijeniti?</p>
<p>4. AKTIVNOST</p> <p>UČITELJ najavljuje: Nakon što smo prošli područje naše općine uzduž i poprijeko, pokušajte razmisliti i zapisati koje je vama najdraže mjesto u selu</p>	<p>UČENICI zapisuju ideje o svome omiljenom mjestu. Dodaju ih na papir s „poduzetničkim“ idejama od prethodnoga sata.</p> <p>Nakon trenutaka za refleksiju, slijedi čitanje.</p>

u kojem živite. Zapišite zašto volite to mjesto, što tamo najčešće radite.

UČITELJ potom najavljuje glavnu aktivnost cijeloga modula o lokalnoj zajednici: izradu digitalnih priča.

UČITELJ okvirno objašnjava što su digitalne priče i kako će izgledati.

Na idućem satu učenici će naučiti kako snimiti kvalitetnu fotografiju.

UČENICI dobivaju zadatak snimati fotografije i kratke video-isječke iz svoga sela. Dio fotografija treba biti općenit, a dio treba obuhvatiti njihovo omiljeno mjesto.

Odgovaraju na pitanja:

- Jeste li već nekada montirali svoj video?
- Koliko fotografija će vam biti potrebno? (minimalno 20)

VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA

Koliko ste naučili o svome vlastitom mjestu i zavičaju? Podignite ruku visoko ako ste mnogo naučili, srednje ako ste ponešto naučili, a spustite ako niste naučili ništa novo.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEME	Kako snimiti dobru fotografiju?
-------------	--

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik uočava osnovne elemente kvalitetne fotografije. Učenik snima fotografije fotoaparatom.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik primjenjuje informacijsku i komunikacijsku tehnologiju za obrazovne, radne i privatne potrebe. Učenik odgovorno, moralno i sigurno rabi informacijsku i komunikacijsku tehnologiju. Učenik učinkovito komunicira i surađuje u digitalnome okružju.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	PowerPoint prezentacija, fotoaparatom, knjiga „Promišljati fotografski“ autora Davora Žerjava
PRILOZI Kako snimiti dobru fotografiju	PowerPoint prezentacija – dostupno na Google Driveu Kozmos projekta https://docs.google.com/presentation/d/1meq2ndg_kZXISXQboc3i19mFpl_slAbo/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rt_pof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	pitanja i odgovori, analiza fotografija, praktičan rad
OBLICI RADA	frontalni, rad u skupini
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Davor Žerjav: <i>Promišljati fotografski</i>

1. AKTIVNOST	Moje mjesto u budućnosti
UČITELJ podsjeća učenike na zaključke s prethodnoga sata.	UČENICI se prisjećaju svojih vlastitih ideja za unaprjeđenje života u općini Erdut. Kako se može postići da netko financira takve projekte? (NK, općina, županija, država, EU i slično) UČENICI čitaju svoje ideje s prošloga sata. Potom ih zajednički nadopunjavaju.
2. AKTIVNOST	Što čini dobru fotografiju?
UČITELJ podsjeća na glavni zadatak projekta – izradu digitalnih priča za koje će učenici sami trebati snimiti svoje fotografije Dalja.	UČENICI pokazuju koje su fotografije snimili tijekom protekloga tjedna. Jedni drugima komentiraju koje su fotografije uspješne, koje im se sviđaju i zašto. Fotografije također prebacuju u zajedničku mapu. Nakon toga slijedi učenje osnovnih fotografskih pravila.

<p>UČITELJ objašnjava važnost dobrog osvjetljenja, biranja motiva, biranja pravog trenutka te emocionalnog doživljaja koji prenosimo na sliku.</p>	<p>Učenici potom analiziraju 12 fotografija iz Dalja. Trebaju sami uočiti što bi na fotografijama trebalo popraviti. Npr. neke su usmjerene prema suncu, na nekima su ljudima „odsječene“ noge, na nekima ima previše neba, na nekima je motiv previše daleko od fotoaparata. Nakon toga analiziraju i neke kvalitetnije primjere iz Dalja. Učenici trebaju argumentirati zašto su te fotografije bolje od prethodnih.</p> <p>Po završetku slika u prezentaciji, učenici analiziraju primjere fotografija iz knjige „Promišljati fotografski“. Biraju one koje im se sviđaju i objašnjavaju zašto.</p>
<p>3. AKTIVNOST</p> <p>UČITELJ objašnjava da se kvalitetna fotografija može snimiti i mobitelom, samo ako se držimo objašnjenih pravila.</p>	<p>UČENICI uče kako se koristi pravi fotoaparat. Naglasak je na uporabu Zooma, pravilno držanje i pravilno kadriranje. U učionici rade nekoliko probnih primjera i potom ih analiziraju.</p>
<p>VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA</p>	<p>Koliko ste naučili o fotografiranju danas? Odglumite kao da snimate fotografiju ako smatrate da ste naučili nešto novo. Slegnite ramenima ako smatrate da ste već znali osnovne stvari o fotografiji i fotografiranju.</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Kako snimiti dobru fotografiju? – praktični dio
-------------	--

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik uočava osnovne elemente kvalitetne fotografije. Učenik snima fotografije fotoaparatom.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik primjenjuje informacijsku i komunikacijsku tehnologiju za obrazovne, radne i privatne potrebe. Učenik odgovorno, moralno i sigurno rabi informacijsku i komunikacijsku tehnologiju. Učenik učinkovito komunicira i surađuje u digitalnome okružju.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica i prostor oko škole, 2 školska sata
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	Fotoaparat, kabel za prijenos podataka, USB stick
PRILOZI	
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	praktičan rad, analiza fotografija
OBLICI RADA	frontalni, rad u skupini
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Davor Žerjav: <i>Promišljati fotografski</i>
1. AKTIVNOST	Analiza snimljenih fotografija
UČITELJ usput podsjeća na osnovna fotografska pravila.	UČENICI pokazuju koje su fotografije snimili tijekom protekloga tjedna. Jedni drugima komentiraju koje su fotografije uspješne, koje im se sviđaju i zašto. Fotografije potom prebacuju u zajedničku mapu i obrađuju gdje treba. UČENICI po potrebu posvjetljavaju fotografije i obrezuju ih.
2. AKTIVNOST	Pravila snimanja
UČITELJ objašnjava važnost dobrog osvjetljenja, biranja motiva, biranja pravog trenutka te emocionalnog doživljaja koji prenosimo na sliku i video-isječak.	UČENICI se prisjećaju kako se koristi fotoaparat. Naglasak je na uporabu Zooma, pravilno držanje i pravilno kadriranje. Također uče i osnovna pravila za snimanje kratkih video-isječaka. Naglasak je na: pravilnom osvjetljenju, oblikovanju kadra, vrlo polaganom pomicanju kamere / aparata, dovoljnoj dužini snimke, pomicanju u samo jednom smjeru.
3. AKTIVNOST	Snimanje u praksi

UČITELJ na licu mjesta prati učeničke motive i po potrebi komentira kako pospešiti kvalitetu snimljenog uratka.

Po završetku ponavljanja pravila, učenici s učiteljem izlaze izvan škole. Praktično primjenjuju naučena pravila, snimajući fotografije i kratke video-isječke sljedećih motiva: Patrijaršijski park, crkva svetog Dimitrija, Dunav, šetnica uz rijeku, sjenica nasuprot škole, škola, centar mjesta, ušće Jame.

UČENICI se izmjenjuju za fotoaparatom i svatko radi nekoliko probnih snimaka. Različiti učenici snimaju različite motive.

UČITELJ podsjeća na domaću zadaću – snimanje vlastitih fotografija za digitalnu priču.

Po povratku u učionicu, učenici prebacuju fotografije i video-isječke u zajedničku mapu projekta.

**VREDNOVANJE
TEME/PROJEKTA**

Učenici vrednuju fotografije i video-isječke koje su snimili tijekom praktičnoga rada.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Digitalne priče
-------------	------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik uočava osnovne elemente potrebne za izradu video-sadržaja.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik primjenjuje informacijsku i komunikacijsku tehnologiju za obrazovne, radne i privatne potrebe. Učenik odgovorno, moralno i sigurno rabi informacijsku i komunikacijsku tehnologiju. Učenik učinkovito komunicira i surađuje u digitalnome okružju.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	Kabel za prijenos podataka, USB stick, listići koji će poslužiti za knjigu snimanja
PRILOZI	
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	objašnjavanje, praktičan rad
OBLICI RADA	frontalni, rad u skupini
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	
1. AKTIVNOST	Analiza snimljenih fotografija
	UČENICI donose dodatne fotografije i video-isječke koje su načinili tijekom protekloga tjedna. Slijedi kratak pregled i razvrstavanje u mape.
2. AKTIVNOST	Izrada knjige snimanja
UČITELJ dijeli tekstove u kojima su učenici ranije zapisali svoje asocijacije i ideje vezane uz život u općini Erdut. Slijedi podsjećanje na glavni zadatak i najava današnje aktivnosti, u kojoj će učenici trebati dopuniti i kompletirati napisane tekstove.	UČENICI se dijele u manje skupine po troje. Na glas jedni drugima čitaju ranije zapisan materijal (opis zašto vole svoje mjesto, koje su im omiljene aktivnosti te što bi željeli imati u budućnosti). Jedni drugima učenici trebaju komentirati: <ul style="list-style-type: none"> - je li im poruka priče jasna - smatraju li da nedostaje neki bitan detalj - imaju li dodatnu ideju za nadopunu teksta Svatko potom po potrebi mijenja i dopunjava tekst. <p>Nakon 15ak minuta rada, svatko se vraća na svoje mjesto i dobiva zadatak vizualno mapirati svoj sastavak u video-kadrove. Učenici dobivaju papir sa skicom devet kadrova te praznim crtama ispod svakoga. Trebaju prepisati tekst tako da ga oblikuju kao scenarij u kome će promisliti koji se dio teksta najbolje slaže sa snimljenim materijalom. Cilj ovoga koraka je vizualizirati cijelu priču prije početka same montaže te bolje razumjeti kako će poruka priče izgledati prema van.</p>

UČITELJ kontrolira i pomaže prema potrebi.

Nakon što su skupili slikovni i video-materijal, za očekivati je da će im vlastite ideje biti kompatibilne sa snimljenim materijalom.

3. AKTIVNOST

Čitanje scenarija

UČENICI koji se dobrovoljno jave čitaju svoj scenarij na glas.

Ostali mogu komentirati prema smjernicama koje su dobili tijekom ranijeg rada u skupinama:

- je li im poruka priče jasna
- smatraju li da nedostaje neki bitan detalj
- imaju li dodatnu ideju za nadopunu teksta

VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA

Učenici opisno vrednuju koliko im se sviđaju pojedine ideje, odnosno scenariji.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Digitalne priče – snimanje zvučnih zapisa
-------------	--

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik uočava osnovne elemente jasnog zvučnog zapisa. Učenik vježba dikciju hrvatskoga književnoga jezika.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik primjenjuje informacijsku i komunikacijsku tehnologiju za obrazovne, radne i privatne potrebe. Učenik odgovorno, moralno i sigurno rabi informacijsku i komunikacijsku tehnologiju. Učenik učinkovito komunicira i surađuje u digitalnome okružju.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica informatike ili knjižnica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	diktafon, kompjutori, slušalice
PRILOZI	
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	praktičan rad
OBLICI RADA	frontalni
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	
1. AKTIVNOST	Upute za snimanje zvučnih zapisa
UČITELJ najavljuje osnovna pravila za snimanje zvuka. Pita učenike koji su najvažniji elementi kvalitetnog zvučnog zapisa.	<p>UČENICI su na prethodnome satu izradili scenarije za svoju digitalnu priču. Preostalo je samo još izraditi zvučni zapis, kako bi se moglo prionuti montaži samih priča.</p> <p>UČENICI daju svoje ideje, a učitelj nadopunjava: odgovarajuća glasnoća, brzina čitanja, dikcija, male pauze za udah prilikom svakog zareza i točke, ozbiljan i smiren ton tijekom čitanja.</p> <p>Nekoliko učenika prezentira svoje rečenice onako kako smatraju da treba.</p>

2. AKTIVNOST

Snimanje zvučnih zapisa

UČITELJ potiče učenike da ostanu smireni tijekom čitanja i da se ne uznemire ako pogriješe. Važna praktična uputa glasi:

U slučaju pogreške, učenici se samo vraćaju na početak rečenice u kojoj su napravili pogrešku. Ostatak će se lako izrezati prilikom montaže.

UČENICI se izmjenjuju jedan za drugim i na diktafon snimaju zvučni zapis svog scenarija za digitalnu priču. Time svatko postaje narator svoga teksta.

3. AKTIVNOST

UČITELJ prebacuje sve snimljene zapise u mapu.

Obrada snimljenog zvuka

UČENICI analiziraju svoje zvučne zapise. Obrađuju ih u programu za obradu zvuka, a prema potrebi mogu i ponoviti ako netko bude želio. Cilj ove aktivnosti je izrezati moguće pogreške i zamuckivanja tijekom čitanja, te zgotoviti zvučni zapis kako bi bio spreman za montažu na satima koji slijede.

VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA

Učenici samostalno vrednuju svoj vlastiti zvučni zapis tijekom završne obrade.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Osnove video-montaže
DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.	
ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI: Učenik upoznaje program za obradu digitalnih zapisa – Windows Movie Maker. Učenik uočava osnovne elemente kvalitetnog video-zapisa. Učenik samostalno montira svoj video.	
ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA: Učenik primjenjuje informacijsku i komunikacijsku tehnologiju za obrazovne, radne i privatne potrebe. Učenik odgovorno, moralno i sigurno rabi informacijsku i komunikacijsku tehnologiju. Učenik učinkovito komunicira i surađuje u digitalnome okružju.	
MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica informatike, 2 školska sata
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	kompjutori, slušalice, projektor, pristup internetu
PRILOZI	montirane digitalne priče https://drive.google.com/file/d/1rDzleeOJcOsAGdQRFs0QCl1wfiN5UN_5/view?usp=drive_link https://drive.google.com/file/d/17c4pp_A-RVMtvPIE6DsAk4U_7PoV46il/view?usp=drive_link https://drive.google.com/file/d/1f5TSMHP-4AgXQ7G-7ixwoEWqHLCxX8_2/view?usp=drive_link https://drive.google.com/file/d/105JmfWcllfT9fSGwb7mReeG9Xhc9TC6b/view?usp=drive_link
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	praktičan rad
OBLICI RADA	frontalni, individualni
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	
1. AKTIVNOST	Autorska prava i dopunjavanje pripremljenog materijala
UČITELJ predstavlja učenicima stranicu pixabay.com na kojoj mogu naći besplatne fotografije s pravom uporabe u njihovom videu. Objašnjava kako se slike mogu preuzeti. UČITELJ predstavlja Youtube Audio Library i objašnjava kako se tamo mogu pretražiti	UČENICI sjedaju za računalo i otvaraju mapu u koju su spremili svoj materijal za digitalnu priču. Kratko pregledavaju fotografije koje su snimili i razmišljaju imaju li u tekstu (scenariju) potrebu za dodatnim motivom kojeg nisu sami mogli snimiti. UČENICI koji trebaju dodatni materijal, otvaraju stranicu pixabay.com i traže fotografije koje nisu mogli sami snimiti (npr. fotografije slastičarnice koju jedna učenica spominje u svome videu, kao odgovor na pitanje koji dodatni sadržaj bi voljela imati u svome selu).
	

<p>pjesme te što je licenca za osobnu uporabu. UČITELJ postavlja pitanje zašto je važno poštivati autorska prava te objašnjava što je to intelektualno vlasništvo.</p>	<p>UČENICI u Youtube Audio Knjižnici traže i preuzimaju pjesmu koju će odabrati za svoj video.</p> <p>Potom daju ideje zašto je važno poštivati autorska prava te zašto nije dozvoljeno preuzimati prvi sadržaj na koji naiđu, npr. s Google-a.</p>
<p>2. AKTIVNOST</p>	<p>Windows Movie Maker – priprema za montažu</p>
<p>UČITELJ putem platna i projektora objašnjava osnovne funkcije programa Windows Movie Maker (dodavanje slike i zvuka, premještanje materijala, rezanje, animacija).</p> <p>3. AKTIVNOST</p>	<p>UČENICI ulaze u program Windows Movie Maker. Potom u mapu dodaju svoj snimljeni materijal (slike, kratke video-zapise, zvučni zapis snimljen na prethodnome satu te glazbu koju su preuzeli iz Youtube Audio knjižnice.</p> <p>Dalje prate upute učitelja, ovim redosljedom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dodavanje naslova i animacije u naslov 2. dodavanje svoga imena i imena škole na odjavnu špicu 3. namještaje fotografija na automatsku animaciju i potom isprobavanje ostalih mogućnosti, da na snimcima ne bi bili odsječeni važni detalji <p>Windows Movie Maker – montaža</p> <p>UČENICI priključuju slušalice, kako bi svatko čuo samo svoj tekst, i počinju montirati svoj video. Nastoje namjestiti da se slika poklapa sa zvukom, odnosno onime o čemu se govori.</p>
<p>UČITELJ obilazi učenike i pomaže gdje treba.</p>	<p>Po završetku uz pomoć učitelja spremaju svoj uradak. Na samom kraju sata pregledavaju zajednički sve uratke na velikom ekranu.</p> <div data-bbox="467 1223 1098 1451"> </div>
<p>VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA</p>	<p>Učenici komentiraju je li im bilo teško koristiti program Windows Movie Maker te jesu li zadovoljni svojim uratkom.</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Poštovanje i dostojanstvo
-------------	----------------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik obrazlaže zašto sva ljudska bića imaju pravo na dostojanstvo, analizira svoje ponašanje u odnosu na suradnju s drugima, uvažava različitosti, poštuje tuđe mišljenje, stavove i vrijednosti.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	selotejp i papiri s izrazima slaganja / neslaganja, listić za vrednovanje
PRILOZI	
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	objašnjavanje, rasprava, igra
OBLICI RADA	frontalni, rad u skupinama, rad u paru
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Učenik građanin – Priručnik za Građanski odgoj i obrazovanje; Grad Rijeka, 2016.

1. AKTIVNOST	Što je to dostojanstvo?
UČITELJ navodi učenike da sami stvore definiciju pojma dostojanstvo.	UČENICI otvaraju raspravu baziranu na pitanjima: 1. Kako znamo poštuje li nas netko? Po čemu to zaključujemo? (na osnovu nečijeg ponašanja prema nama: je li netko iskren, ljubazan, odan, pažljiv, spreman pomoći, ima li povjerenja u nas, je li spreman na dogovor). 2. Što je to dostojanstvo? (jedna od ljudskih potreba da budemo prihvaćeni i poštovani)
2. AKTIVNOST	Pravo na dostojanstvo
UČITELJ na različita mjesta u učionici lijepi papire s rečenicama: Potpuno se slažem. Djelomično se slažem. Niti se slažem, niti se ne slažem. Uopće se ne slažem.	UČENICI promišljaju o temi svrstavajući se ovisno o tome slažu li se ili ne s pojedinom tvrdnjom. Za svaki odabir netko od učenika kratko obrazlaže zašto je stao baš tu. Tvrdnje su: 1) Svako ljudsko biće ima pravo na dostojanstvo. 2) Ti kao ljudsko biće zavrjeđuješ da te drugi cijene i poštuju. 3) Ti kao ljudsko biće smiješ ponekad zaboraviti poštovati druge. 4) Neka djeca u našoj školi nisu dobro prihvaćena. 5) Neka djeca se svađaju zbog toga što nisu dobro prihvaćena. 6) Neka djeca budu tužna kada nisu prihvaćena. 7) Poštovanje prema drugima možemo izraziti tako da ih zezamo. 8) Poštovanje prema drugima možemo izraziti svojom pažnjom, ljubaznošću i strpljivošću. 9) Ljudsko dostojanstvo mora imati svatko, bez obzira na godine, spol, rasu, vjeru ili bogatstvo.

Po završetku aktivnosti, učitelj uvodi i objašnjava pojam TOLERANCIJA (uvažavanje različitosti, poštovanje drugih, poštovanje tuđeg mišljenja, stavova i vrijednosti).

UČITELJ uvodi pojam DISKRIMINACIJA (negativni postupci prema nekoj osobi ili skupini ljudi koji ih sprječavaju u ostvarivanju njihovih ljudskih prava)

Pitanje za učenike s ciljem dalje rasprave:

1. Što sve može narušiti naše dostojanstvo?

UČENICI najprije u skupinama pišu odgovore na papir, a potom obrazlažu javno svoje ideje.

Očekivani odgovori su: vrijeđanje, ogovaranje, tjelesno nasilje, ucjene, prijetnje, isključivanje iz skupine, oštećivanje imovine i sl.

3. AKTIVNOST

Dramatizacija

UČITELJ pita učenike da navedu primjer povrede ljudskog dostojanstva iz vlastitog iskustva. Očekivani smjer jesu poruke u elektronskim medijima.

UČENICI povezuju naučene pojmove s vlastitim životom, komentiraju jesu li i sami nekada doživjeli povredu dostojanstva na internetu ili znaju nekoga tko jest. Nakon kratke rasprave dobivaju zadatak u parovima pripremiti dramatizaciju na temu povrede dostojanstva i uvažavanja različitosti.

Ponudeno im je nekoliko konkretnih situacija, no mogu smišljati i svoje ideje.

- jedan učenik zadirkuje drugoga na školskom odmoru
- učenici se svađaju jer navijaju za različite nogometne klubove
- učenik ismijava drugog učenika zbog njegove odjeće
- učenik prima poruke neprimjerenog sadržaja preko interneta

UČENICI osmišljavaju dijalog u desetak rečenica i potom ga izvode pred cijelom skupinom.

VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA

Učenici vrednuju koja im se dramatizacija najviše svidjela.

Potom ispunjavaju upitnik na kojem trebaju spojiti značenje triju obrađenih pojmova (dostojanstvo, tolerancija, diskriminacija).

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Pravo ili kršenje prava? Dio integriranog „Dana ljudskih prava“
-------------	---

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik povezuje ljudska prava sa svakodnevnim životom. Učenik argumentira zašto neka situacija predstavlja ljudsko pravo, a neko kršenje ljudskih prava.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik prepoznaje slučajeve diskriminacije u svakodnevnim situacijama i primjereno reagira na njih.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	listići s oznakama: „Istina. To je ljudsko pravo“ i „Netočno. To je kršenje prava“, listići za izvlačenje, listići s brojevima članaka iz Konvencije o pravima djeteta, prilagođeni tekst s istim člancima iz Konvencije. Poželjno je sve složiti u 4 fascikla, po 1 za svaku skupinu.
PRILOZI	opisani radni listići (u posebna dva dokumenta) https://drive.google.com/file/d/1BIJ45pJS7klo8S_WrLLoyU1UfFqULB/view?usp=drive_link https://drive.google.com/file/d/1je0BNkQ1UipaqCBBXl4W6-QsvVypJ8Dr/view?usp=drive_link
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	rasprava, igra
OBLICI RADA	frontalni, u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Kompasito: Priručnik o odgoju i obrazovanju djece za ljudska prava; Council of Europe, 2007 / Europski dom Slavonski Brod, 2014.
1. AKTIVNOST	Uvod – Što su ljudska prava
UČITELJ moderira početnu raspravu, potom uvodi pojam Konvencija o pravima djeteta. Objašnjava da su Konvenciju usvojile sve države u EU. UČITELJ najavljuje da ćemo se tijekom sata fokusirati uglavnom na prava djece.	UČENICI odgovaraju na sljedeća pitanja: Što su ljudska prava? / Tko odlučuje što jest, a što nije pravo? / Što znače riječi zakon i konvencija? / Tko donosi zakone? / Što se događa kada se netko ne drži zakona? Cilj je osvijestiti pravnu podlogu činjenice da nešto jest, a nešto nije ljudsko pravo.
2. AKTIVNOST	Igra: Pravo ili kršenje prava?
UČITELJ dijeli učenicima fascikle s radnim materijalom. Pred njima ih otvara, kako bi se svi upoznali sa sadržajem.	UČENICI sjede okupljeni u 4 skupine. Idealno bi bilo da svaka skupina ima 4 osobe, zato što je 4 listića sa člancima iz Konvencije o pravima djeteta, no prihvatljivo je i 5, pri čemu peta osoba može podizati grupne odgovore. Otvaraju sadržaj fascikala. U njemu su: - Jedna koverta s brojevima članaka iz Konvencije o pravima djeteta - Kartice „Istina. To je ljudsko pravo“ i „Netočno. To je kršenje prava“ - Listići sa skraćenom verzijom pojedinih članaka iz Konvencije

<p>UČITELJ širi kartice sa zamišljenim situacijama na jedan slobodan stol. Objašnjava da će u skupinama morati obraditi svaku od situacija određujući predstavlja li ona pravo ili kršenje prava. Na učiteljev znak podići će jednu od te dvije kartice i ako točno odgovore dobiti 1 bod. Potom će dobiti dodatnih pola minute da među člancima pronađu onaj zbog kojega je nešto pravo ili kršenje prava. Podignu li pravi broj članka na učiteljev znak, učenici osvajaju još 1 bod.</p>	<p>UČENICI dobivaju objašnjenje da na sredini spojenih stolova rašire brojeve članaka i kartice Istina / Netočno. Listiće sa tekstem članaka dijele između sebe, tako da svatko ima jedan papir. Prije početka igre svatko u tišini čita tekst na svome papiru / listiću, kako bi se upoznao sa sadržajem i brže pronašao rješenja za opisane situacije koje slijede. Na svakome listiću je pet ili šest skraćenih članaka iz Konvencije.</p> <p>UČENICI se izmjenjuju i dolaze do stola sa situacijama. Izvlače jedan po jedan listić (situaciju) i glasno čitaju tekst da bi ga svi čuli. Nakon toga unutar skupina raspravljaju kako ta prava utječu na nečiji život, odnosno je li nešto pravo ili kršenje prava. Na učiteljev znak podižu karticu.</p> <p>Potom u skupinama traže konkretan članak koji određuje određeno pravo ili kršenje prava. Na učiteljev znak podižu karticu s brojem članka.</p> <p>Budući da je u igri i nekoliko netipičnih, pomalo neočekivanih situacija, njih će po jedan učenik pročitati na glas.</p> <p>Po završetku igre slijedi zbrajanje bodova i proglašenje pobjedničke skupine.</p>
<p>3. AKTIVNOST</p> <p>UČITELJ postavlja dodatna pitanja za analizu i vrednovanje.</p>	<p>Analiza i samovrednovanje naučenoga</p> <p>UČENICI odgovaraju na pitanja: Kakav bi bio svijet da ljudi nemaju prava o kojima smo raspravljali? Jeste li doznali za neko novo pravo, za koje ranije niste ni znali da ga djeca imaju? Što vam je bilo najveće iznenađenje?</p> <p>.....</p>
<p>VREDNOVANJE RADIONICE</p>	<p>Kroz prethodno opisanu aktivnost</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Povlastice i oskudica (Učini korak naprijed)
-------------	---

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik osvještava postojanje nejednakih mogućnosti unutar društva. Učenik razumije moguće posljedice zbog pripadnosti manjinskim skupinama. Učenik objašnjava pojam socijalna isključenost.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik razvoja empatiju prema drugačijim osobama, obrazlaže i uvažava potrebe i osjeća druge.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	Kartice sa situacijama (u prilogu priprave), flomasteri i A4 papiri, manji papiri za izradu kartica s imenima, smirujuća glazba https://docs.google.com/document/d/1r2z_KwXKB2yNWWn-pXqr_wUoOinGDVQk/edit?usp=drive link&oid=104203359604360882103&rtpof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	razgovor, rasprava, igra
OBLICI RADA	frontalni, individualni
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Kompasito: Priručnik o odgoju i obrazovanju djece za ljudska prava; Council of Europe, 2007 / Europski dom Slavonski Brod, 2014.

1. AKTIVNOST	U tuđim cipelama
<p>UČITELJ upita učenike jesu li ikada maštali o tome da su netko drugi.</p> <p>Potom najavljuje da će danas na satu dobiti zadatak zamišljati da su netko drugi, moguće vrlo različita osoba od njih samih.</p>	<p>Učenici najprije iznose svoje ideje.</p> <p>Potom izvlače kartice s opisima njihovih društvenih identiteta. Neki su detaljniji od ostalih, ali svi se razlikuju u okvirima društvenih povlastica s obzirom na različite dimenzije – dob, spol, imućnost, posao, etničku manjinu, status doseljenika ili izbjeglice.</p> <p>Učenici trebaju pročitati karticu u tišini i ne smiju drugima otkriti tko su. Ako im nešto nije jasno, trebaju u tišini podići ruku i zatražiti pomoć učitelja. Kako bi se učenici uživali u ulogu, slijedi aktivnost prilagodbe. Slušaju sljedeće upute i u tišini rade što im učitelj govori. Aktivnost može uključiti sve ili samo dio od navedenog:</p> <ol style="list-style-type: none"> Dodijelite si novo ime. Izradite kartice s imenom kako bi vas podsjećala na osobu koju glumite. Napravite svoj vlastiti crtež. Nacrtajte svoju kuću, sobu ili ulicu. Hodajte po prostoriji zamišljajući da ste ta nova osoba.

2. AKTIVNOST

Učini korak naprijed

UČITELJ priprema smirujuću glazbu koju tiho pušta tijekom čitanja pitanja za dodatno prilagođavanje ulogama.

Učenici sjedaju u krug. Zatvaraju oči i u svojim mislima trebaju odgovoriti na pitanja koja im čita učitelj:

- a) Gdje ste rođeni? Kako je izgledalo vaše rano djetinjstvo? Kakva je bila vaša obitelj u to vrijeme? Je li sada drugačija?
- b) Kako izgleda vaš svakodnevni život? Gdje živite? Gdje idete u školu?
- c) Što radite ujutro? Popodne? Navečer?
- d) Koje igre volite? S kim se igrate?
- e) Kakvu vrstu posla obavljaju vaši roditelji? Koliko novca zarađuju svaki mjesec? Imate li dobar standard života?
- f) Što radite tijekom blagdana? Imate li kućnog ljubimca?
- g) Što vas čini sretnima? Čega se bojite?

Učenici se potom poredaju u široku liniju, stojeći rame uz rame. Učitelj redom čita izjave, a svaki od sudionika čiji identitet s papirića se može identificirati s izjavom iskorači jedan korak. Ako to ne može, ostaje na mjestu. To se ponovi za svih dvadesetak izjava. Onda sudionici promatraju oko sebe i odrede gdje stoje na kraju aktivnosti. Nakon toga se otkrivaju njihovi identiteti i objašnjavaju slažu li se ili ne s pojedinim izjavama.

Učitelj na glas čita izjave i nakon svake ostavlja malo vremena za razmišljanje, kao i za promatranje kako ostali stoje u razvrstavanju.

Izjave:

1. Ti i tvoja obitelj imate uvijek dovoljno novca da zadovoljite svoje potrebe.
2. Živiš na pristojnom mjestu, s telefonom i televizorom.
3. Ne zadirkuju te niti isključuju zbog drugačijeg izgleda ili invalidnosti.
4. Ljudi s kojima živiš pitaju za tvoje mišljenje pri donošenju velikih odluka koje se tiču i tebe.
5. Ideš u školu i uključen/a si u mnoge izvanškolske aktivnosti.
6. Pohađaš dodatne sate glazbe i crtanja.
7. Ne strahuješ da bi te mogla zaustaviti policija na ulici.
8. Živiš s odraslima koji te vole i koji ti žele dobro.
9. Nikada te nisu diskriminirali zbog tvog ili roditeljskog podrijetla, zbog pripadnosti nekoj religiji ili kulturi.
10. Ideš redovito na liječničke i stomatološke preglede, čak i kada nisi bolestan/a.
11. Ti i tvoja obitelj putujete na odmor jednom godišnje.
12. Možeš pozvati prijatelje na večeru ili da prespavaju u tvojoj kući.
13. Kada odrasteš, možeš se upisati na fakultet ili odabrati bilo koji posao ili profesiju koja ti se sviđa.

	<p>14. Ne bojiš se da će te zadirkivati ili napasti na ulici, u školi ili mjestu u kojem živiš.</p> <p>15. Na televiziji ili u filmovima obično viđaš ljude koji izgledaju i žive kao i ti.</p> <p>16. Ti i tvoja obitelj idete na izlete, u kino, zoološki vrt, muzeje, na selo ili na druga zabavna mjesta najmanje jednom mjesečno.</p> <p>17. Tvoji roditelji, bake i djedovi, pa čak i pradjedovi rođeni su u zemlji u kojoj živiš.</p> <p>18. Možeš dobiti novu odjeću i obuću kad god ti zatreba.</p> <p>19. Imaš dovoljno prijatelja i vremena za igranje.</p> <p>20. Imaš pristup računalu i možeš se koristiti internetom.</p> <p>21. Osjećaš se poštovanim/om zbog onoga što možeš učiniti i ohrabren/a na razvijanje svih svojih sposobnosti.</p> <p>22. Misliš da ćeš imati sretnu budućnost kada odrasteš.</p>
	Analiza aktivnosti i rasprava
3. AKTIVNOST	<p>Ako je prostor prikladan, na kraju aktivnosti učenici mogu sjesti na mjesto na kojem su se zatekli. Potom svaki učenik govori u kojoj se ulozi nalazi. Nakon toga dobivaju uputu ponovo obratiti pozornost na mjesta na kojem su se zatekli.</p> <p>Pitanja za završnu raspravu i vrednovanje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kako vam se svidjela aktivnost? 2. Koliko je lagano ili teško bilo glumiti određenu ulogu? 3. Kakvom ste zamišljali osobu koju ste glumili? Poznajte li nekoga sličnog toj osobi? 4. Kako ste se osjećali dok ste zamišljali da ste ta osoba? Je li vam bila imalo slična? Poznajete li nekoga takvog? <p>Dodatna pitanja za povezivanje s temom povlastica i oskudice:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kako ste se osjećali kada ste napravili korak naprijed? A kako kada ste ostali na mjestu? 2. Ako ste često koračali naprijed, kada ste primijetili da se ostali ne kreću jednakom brzinom kao i vi? 3. Jeste li osjetili kako nešto nije fer? e. Je li ovo što se dogodilo u ovoj aktivnosti bilo nalik na stvarni svijet? Kako? 4. Što je to što nekim ljudima u našoj zajednici osigurava više mogućnosti, a nekima manje? 5. Kako biste objasnili pojmove povlastica i oskudica?
VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA	Obuhvaćeno tijekom završne rasprave u prethodnoj aktivnosti

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Građanska hrabrost
-------------	---------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik produbljuje znanje o kršenju ljudskih prava, osvještava opasnost koju nose radikalne i ekstremističke ideje, priprema usmeno izlaganje o jednoj osobi kojoj je dodijeljena titula Pravednika među narodima, opisuje različite oblike spašavanja Židova u Drugom svjetskom ratu, analizira sličnosti i razlike među pričama spasitelja, uočava da netko ne mora biti „poseban“ da bi počinio čin moralne hrabrosti.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Ja i drugi: Učenik suradnički uči i radi u timu. Aktivno sluša, daje i prima informacije.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	Kratke biografije desetero Pravednika, papir s informacijama za popunjavanje - PowerPoint prezentacija sa slikama osoba o kojima će se govoriti - isječki papira sa citatima - odlomak iz videa Reunion 2009: Selo na stijeni - laptop,
PRILOZI	Prilozi 7 https://docs.google.com/document/d/1u0Q9g68hv877X-flwx1PFMHKrTj5fIH/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rtpof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	razgovor, rasprava, usmeno izlaganje
OBLICI RADA	frontalni, individualni
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Detaljne biografije i drugi izvori: https://jfr.org/rescuer-stories

1. AKTIVNOST	Uvođenje osnovnih pojmova: Židovi, holokaust i Pravednik među narodima
UČITELJ upita učenike znaju li što se obilježava 27. siječnja (Dan sjećanja na holokaust – što je ujedno i povod za ovu lekciju) UČITELJ uvodi pojam Pravednik među narodima.	Učenici objašnjavaju jesu li čuli za pojam holokaust. Jednako tako iznose što znaju o Židovima. Iznose asocijacije na temelju postojećeg znanja. (Za očekivati je da će naglasak biti na aktualnim sukobima u Gazi, kao i na Drugom svjetskom ratu) Učenici pokušavaju zaključiti što znači izraz Pravednik među narodima. (To je počasna titula koja se dodjeljuje nežidovima koji su tijekom holokausta riskirali vlastite živote kako bi spasili Židove od istrebljenja. Titulu dodjeljuje Država Izrael. Rasprava o ključnim pojmovima

<p>2. AKTIVNOST</p>	<p>Prateći popratne slike u prezentaciji, učenici analiziraju kako je netko mogao pomoći Židovima da se spase (krijumčarenje preko granice, skrivanje, izdavanje viza, izdavanje lažnih dokumenata)</p>
<p>UČITELJ iznosi faktografske činjenice o Pravednicima: dosad je više od 120 ljudi iz Hrvatske nagrađeno kao Pravednici, od ukupno više od 27 000 u svijetu. Istaknuti da ta titula često znači više od simbolike: financijsku pomoć: Židovska zaklada Pravednika mjesečno pruža financijsku potporu starijim spasiocima koji su slabijeg imovinskog stanja (trenutno 440 ljudi u 20 država). - Pitanje za učenike: Što mislite, zašto nije bilo više spasitelja / Pravednika?</p> <p>Učitelj izlaže Ujevićevu i Firingerovu biografiju na način na koji će poslije to činiti učenici.</p>	<p>Izlaganja o Pravednicima među narodima</p> <p>Dok učenici iznose ideje zašto nije bilo više Pravednika, učitelj nadopunjava informacije koje treba uzeti u obzir: oskudica u hrani, lijekovima i drugim osnovnim resursima / činjenica da je spašavanje Židova bilo protuzakonito i značilo je rizik za vlastitu obitelj / posljedice ako bi netko bio uhvaćen da je pomagao Židovima / strah od Nijemaca zbog korištenja nasilja i terora nad civilnim stanovništvom / raširena mržnja među susjedima</p> <p>Objašnjavanje termina kolektivne odgovornosti koji su Nijemci primjenjivali na osobe koje su spašavali Židove. Svi su kršćani bili svjesni da pomaganje Židovima znači riskiranje ne samo vlastitog života, nego i života članova obitelji. U Poljskoj npr. - ako bi nekoga uhvatili da je pomagao ili skrivao Židove – ubili bi cijelu obitelj. Ako bi netko pak odao i prijavio vlastima osobu koja skriva Židove, taj bi za nagradu dobio kilogram šećera, litru votke i par čizama. Napomena: Cilj ovog objašnjavanja je navesti učenike da ne pojednostavljaju stvari, odnosno da spašavanje i humanost stave u kontekst vremena. Važno je osvijestiti prepreke s kojima su se spasioci morali suočiti, npr. riskirati život susjeda Židova nasuprot riskiranju života članova vlastite obitelji.</p> <p>Nakon toga će se učenici baviti konkretnim slučajevima spašavanja. Svatko dobiva listić za pisanje bilješki.</p> <p>Prva dva primjera daje učitelj: Mate Ujević i Kamilo Firinger (biografije su dostupne u nastavnim materijalima).</p> <p>UČENICI odgovaraju na pitanja kako bi predvidjeli nešto o tim ljudima: Jesu li bili bogati / siromašni / uspješni...? Koja su etnička skupina? (Firinger ima njemačko prezime)</p> <p>Potom svaki učenik dobiva listić sa slikom i životopisom jednog Pravednika. Učenici u tišini čitaju životopis i pišu bilješke, a zatim izlažu ostatku razreda ono što su saznali o Pravednicima kao što su: Varian Fry, Oskar Schindler, Dimitar Peshev, Raoul Wallenberg, Marion Pritchard, Aristides de Sousa Mendes, Irena Sendler, Andre Trocme itd.</p> <p>Od učenika će se tražiti da prepričaju priču u nekoliko rečenica, koristeći bilješke. - Cilj je osvijestiti da su spasitelji živjeli u svim zemljama pod okupacijom Njemačke i dolazili iz svih slojeva života (bili su seljaci i radnici, srednja klasa i intelektualci, bogati i siromašni, obrazovani i nepismeni, svećenstvo - pojedini ministri, svećenici, redovnice, osobe s različitim motivacijama i ograničenjima). Neki su imali židovske prijatelje prije rata, drugi nisu. Svaka je priča jedinstvena. Obični ljudi - većina je poslije izjavila da nisu učinili ništa posebno.</p>

Istraživanje motivacije spasilaca - čitanje citata

Učenici će naglas pročitati citate osoba o kojima su govorili. Citate će dobiti na posebnim papirićima.

“Nisam mogao šutjeti ili ne raditi... tišina je bila u suprotnosti s mojim osjećajem odgovornosti kao člana Parlamenta, ali i kao ljudskog bića.” Dimitar Peshev

„Osjetila sam totalni bijes kad sam vidjela kako utovaraju židovsku djecu na kamione. Mislim da nikad prije u svom životu nisam bila toliko bijesna.” Marion Pritchard

“Kad su nacisti odlučili ubijati Židove, nisam mogla ostati ravnodušna. Imala sam mnogo bliskih prijatelja u židovskoj četvrti (Varšave).” Irena Sendler

“Shvatio sam da postoje samo dva načina: ili se potpuno ujediniti sa Židovima i riskirati moj život zajedno s njima, ili ih zaboraviti i time doprinijeti njihovom istrebljenju.” Oskar Schindler

“Čak i ako sam otpušten sa svoje dužnosti, mogu se ponašati samo kao kršćanin, kako mi savjest nalaže.” Aristides de Sousa Mendes

“Možda sam bio neposlušan prema svojoj vladi, ali da nisam, bio bih neposlušan prema Bogu.” Chiune Sugihara

“Mi ne znamo što znači Židov. Poznajemo samo ljude.” Andre Trocme

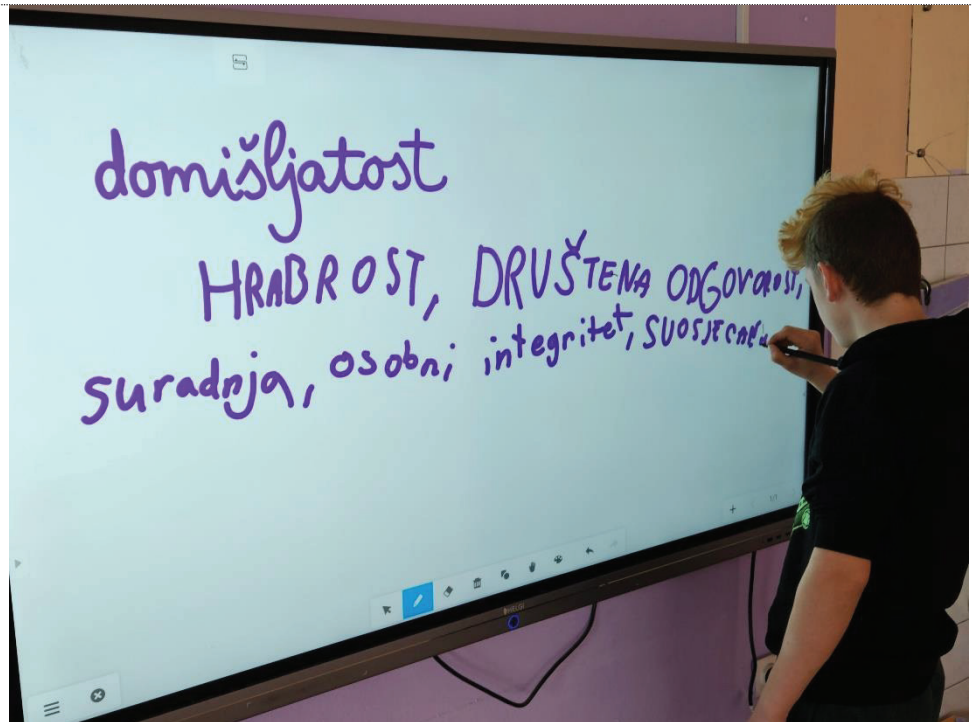
3. AKTIVNOST

Rasprava: Moralne vrijednosti i građanska hrabrost

UČITELJ vodi raspravu.

Rasprava: što su moralne vrijednosti? Na osnovu citata i priča koje su čuli, učenici opisuju što je bila motivacija spasitelja.

Primjer: Što je to građanska hrabrost? Kako biste je definirali? Cilj aktivnosti: pokušajmo sačuvati ove pozitivne osobine za budućnost.

Tko spasi jedan život...

Učenici gledaju isječak iz videa Selo na stijeni. Cilj je pokazati da spašavanje jedne osobe znači puno više, zbog mogućih potomaka. Referenca na izreku "Tko spasi jedan život, spasio je cijeli svijet" iz Talmuda.

Gledanje isječka od 30 sekundi iz posljednjeg dijela videa Reunion 2009: Selo na stijeni, (počevši od 9:40). U isječku spasitelj Bronislaw Firuta susreće čovjeka kojeg je spasio - Josepha Bondera i njegovu (veliku) obitelj, koji kažu koliko su zahvalni na činjenici da je gospodin Firuta spasio život njihovog oca i djeda. Ovo bi trebao biti snažan završetak lekcije, što će temu približiti svakodnevnom životu

Poveznica na video: <https://jfr.org/video-library/reunion-2009/>

VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA

Samoprocjena kako su se učenici osjećali tijekom radionice

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Demokracija
-------------	--------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik demonstrira postupak demokratskih izbora unutar skupine, opisuje način funkcioniranja biračkog prava.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Ja i drugi: Učenik suradnički uči i radi u timu. Aktivno sluša, daje i prima informacije.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	Papiri koji će predstavljati letke, flomasteri, papiri za glasovanje, jedna kutija
PRILOZI	
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	razgovor, rasprava, usmeno izlaganje
OBLICI RADA	frontalni, individualni
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	

1. AKTIVNOST	Uvođenje osnovnih pojmova
<p>UČITELJ pokazuje slike predsjednika RH, predsjednika vlade i predsjednika sabora.</p> <p>UČITELJ po potrebi objašnjava i nadopunjuje.</p> <p>Potom na ploču zapisuje sljedeće pojmove: kandidatura, kampanja, program, procedura, mandat</p>	<p>UČENICI opisuju tko su ljudi na slikama te pokušavaju objasniti kakvu funkciju svatko od njih obnaša u državi.</p> <p>Nakon toga, slijedi uvođenje glavnog pojma: demokracija.</p> <p>Učenici starije dobi su možda već čuli za taj pojam pa ga pokušavaju objasniti mlađima u skupini svojim vlastitim riječima.</p> <p>Učenici pokušavaju objasniti i te pojmove na konkretnim primjerima.</p>
2. AKTIVNOST	Demokratski izbori u učionici
<p>UČITELJ upita učenike imaju li i oni već sada priliku kandidirati se</p>	<p>UČENICI se prisjećaju načina kako u školi biraju predsjednike razreda te koja je njegova uloga u Vijeću učenika.</p>

za donošenje odluka u školi.

Potom dobivaju zadatak sastaviti vlastiti program za predsjednika Vijeća učenika. Konkretni zadatak je izrada letka. Na naslovnu stranicu trebaju osmisлити svoj slogan, moto i simbol, urediti ga bojama i flomasterima, a unutra navesti nekoliko osnovnih ideja za koje će se zalagati na Vijeću učenika.

Prilikom izrade letaka učitelj kontrolira pišu li učenici primjerene i provodive inicijative.

Važna uputa je da osnovne ideje moraju biti lako provodive u djelo i trebaju biti financijski realne.

Nakon petnaestak minuta, učenici javno izlažu svoj program pred skupinom.

3. AKTIVNOST	Provođenje izbornog postupka
UČITELJ kontrolira stavljanje glasova u kutiju i broji glasove na kraju.	U završnome dijelu sata slijedi provođenje izbornog postupka unutar skupine. Učenici anonimno glasaju za kandidata čiji im se program najviše svidio. Na kraju slijedi brojanje glasova i proglašenje izbornog pobjednika.
VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA	Procjena zadovoljstva učenika provedenom radionicom pomoću smajlića.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Stereotipi i predrasude
-------------	--------------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik objašnjava i razlikuje pojmove stereotipi i predrasude. Prepoznaje ih u svojoj neposrednoj okolini te obrazlaže potencijalnu opasnost od njih.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	fotografije ljudi, listić za upisivanje osoba s kojima ne bi željeli sjediti u vlaku
PRILOZI	
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	objašnjavanje, rasprava, igra
OBLICI RADA	frontalni, individualni
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Kompasito: Priručnik o odgoju i obrazovanju djece za ljudska prava; Council of Europe, 2007 / Europski dom Slavonski Brod, 2014.

1. AKTIVNOST	Igra asocijacija
<p>UČITELJ navodi učenike da mu kažu svoje prve asocijacije vezane uz sljedeće skupine ljudi: UČITELJ koristi njihove asocijacije da bi uveo pojam STEREOTIP (uopćena slika o pripadnicima neke skupine koja može biti bitna i pozitivna i negativna.)</p>	<p align="center">- Bosanci, Amerikanci, Japanci, Slovenci, Englezi, Nijemci, Crnogorci, Talijani, muslimani</p> <p>UČENICI opisuju kako doživljavaju navedene skupine ljudi.</p> <p>Za produbljivanje znanja, učenici iznose dodatne stereotipe o tome kakvi su: - hipster, punkeri, gameri i slično.</p>
2. AKTIVNOST	Noćni vlak za Split
<p>UČITELJ najavljuje središnju aktivnost: Sada ćete zamisliti da krećemo na jedno putovanje. To će biti noćno putovanje za Split i morat ćete</p>	<p>UČENICI upoznaju zamišljeni popis putnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ 1) profesor fizike i matematike ▶ 2) majka s malom bebom ▶ 3) stariji čovjek s lulom ▶ 4) djevojka izbrijane glave ▶ 5) prejako našminkana žena srednjih godina ▶ 6) muškarac s dugom, gustom bradom ▶ 7) potpuno tetovirani mladić

odabrati ljude s kojima biste željeli i nikako ne biste željeli putovati.

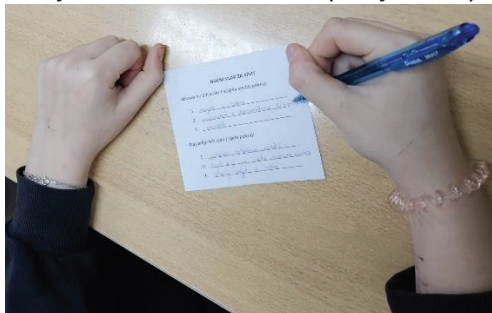
UČITELJ dozvoljava iznošenje komentara (predrasuda) već prilikom „upoznavanja“ putnika, budući da je to bit nastavka lekcije.

UČITELJ ovaj put nadopunjava moguće predrasude pitanjima za promišljanje: što ako mlada muslimanka voli istu glazbu kao ti, što ako invalid navija za isti klub kao ti i sl.

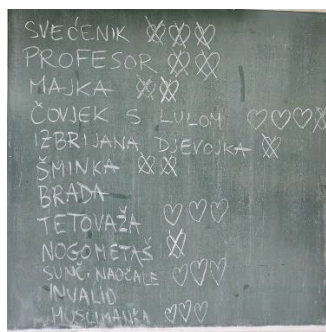
UČITELJ potom uvodi pojam PREDRASUDA (isključivo negativna uopćena slika o nekim skupinama ljudi).

- ▶ 8) nogometaš sa staromodnom frizurom
- ▶ 9) čovjek koji ne skida sunčane naočale
- ▶ 10) čovjek u invalidskim kolicima
- ▶ 11) svećenik
- ▶ 12) mlada muslimanka

Potom svatko na papir zapisuje tri osobe s kojima bi želio provesti noćnu vožnju vlakom te tri osobe s kojima nikako ne bi želio podijeliti kupe.

Po završetku svatko čita svoje odabire. Prilikom čitanja odabira, učitelj pokraj svake osobe na ploči upisuje srce ili precrtano srce. Na taj način ćemo vidjeti tko je ukupni „pobjednik“ u pozitivnoj i negativnoj kategoriji.

Rasprava: Zašto nastaju i stereotipi i predrasude? Učenici iznose svoje ideje.

- npr. zbog nedovoljnog poznavanja skupine na koju se odnose
- zbog nedovoljnih informacija
- zbog naših prethodnih iskustava i strahova
- zbog nekritičkog preuzimanja od roditelja, baka, djedova, društva u kojem odrastamo
- zbog slabe komunikacije s drugima i drugačijima

3. AKTIVNOST

Prevladavanje stereotipa i predrasuda

Pitanje za raspravu: Kako možemo prevladati stereotipe i predrasude?

- npr. boljim upoznavanjem određenih skupina
- prikupljanjem informacija
- otvaranjem komunikacije
- prepoznavanjem zajedničkih interesa i ciljeva.

VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA

Samoprocjena: mislite li da ćete u budućnosti biti oprezniji i izbjegavati stvaranje predrasuda i stereotipa? (Učenici se razvrstavaju pod DA ili NE i potom nekoliko njih obrazlaže svoj odgovor).

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Rješavanje sukoba
-------------	--------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik primjenjuje Ja-poruke i asertivno ponašanje u vlastitoj komunikaciji s drugima u grupi, razvija znanja i vještine kojima smanjuje sukobe i povećava razumijevanje razlika, ohrabruje dijalog, promiče nenasilje u rješavanju problema i sporova.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik aktivno sluša, daje i prima informacije, pokazuje vještine dogovaranja, pregovaranja i postizanja kompromisa. Razvija odnose poštovanja među vršnjacima. Primjenjuje nenasilne strategije u rješavanju sukoba.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	materijal za igru (figurice, kocka, podloga, kartice za izvlačenje), listić s pričom „Hoću naranču“
PRILOZI	Prilog 8 https://docs.google.com/document/d/1s4O3gmiA_d_bhDCD3ja-c6d9WSpCv53/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rtpof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	objašnjavanje, rasprava, igra
OBLICI RADA	frontalni, individualni, rad u parovima, rad u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	
1. AKTIVNOST	Kreativno rješavanje sukoba: otvaranje šake
UČITELJ vodi aktivnost i daje upute za rad, te vodi razgovor.	UČENICI se dijele u parove. Učitelj svakome govori tko je osoba A, a tko osoba B. Potom slušaju uputu: Osoba A treba zatvoriti šaku. Osoba B je treba pokušati otvoriti. Nakon nekog vremena slijedi zamjena. Pitanja za analizu: Kako ste otvarali šaku? (dosjetkom, škakljanjem, na silu...?) Što vas je nagnalo da šaku što više stisnete, a što da opustite pritisak? Kako ste se osjećali ako su vam šaku otvorili na silu? U kojoj ulozi ste se bolje osjećali? Jeste li mogli i kreativnije riješiti ovaj sukob? Biste li ga drugi put riješili kreativnije?
2. AKTIVNOST	Hoću naranču
UČITELJ dijeli radni listić „Hoću naranču“.	UČENICI najprije individualno rješavaju zadatak, a potom zajedno komentiraju i uspoređuju odgovore. Primjer listića nalazi se u prilogu na kraju pripreve.

<p>3. AKTIVNOST</p>	<p>Ja-poruke - igra</p>
<p>Kao uvod u igru, UČITELJ pita učenike oko čega se najčešće sukobljavaju sa svojim vršnjacima (npr. u školi, igralištu i sl.)</p>	<p>UČENICI navode svoje odgovore. Potom odgovaraju na pitanje: Kako reagirate na svaku od tih pojedinačnih situacija? Za očekivati je da će netko spomenuti mogućnost svađanja, napadačkog tona i sl. Nakon toga učitelj objašnjava što su „ja-poruke“ i zašto je uvijek dobro obrazložiti u prvom licu ono što nas smeta. Kako bi se dodatno pripremili za igru, učenici dolaze pred razred, izvlače prve dvije ili tri kartice sa situacijama (primjeri su u prilogu ove priprave) i iznose svoj „problem“ u prvom licu. Nakon toga slušaju pravila igre: Igra se može igrati na ploči, tako da učitelj prije sata iscrta polja, ili na papirnatoj podlozi, što onda omogućuje više kopija, odnosno paralelnu igru u više skupina. Koja god varijanta bila, na poljima igre posebnom bojom trebaju se označiti ona mjesta gdje učenik mora izvući karticu sa problemskom situacijom. Tu situaciju mora pretvoriti u „Ja-poruku“ na način da: 1) obrazloži problem 2) opiše kako se osjeća 3) opiše što želi da osoba učini. Ostatak grupe ili razreda određuje je li osoba ispunila zadatak. Ako jest, nastavlja bacati kocku i nastavlja igru, a ako nije onda pauzira jedan krug. Pobjednik je osoba koja prva dođe do cilja, no igra se nastavlja dok se ne izvuku sve situacije na karticama. Po završetku igre, učenici procjenjuju koliko sami koriste „Ja-poruke“. (v. Vrednovanje)</p>
<p>VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA</p>	<p>Koliko ste prije ove aktivnosti koristili ja-poruke u komunikaciji? (Učenici rukom pokazuju malo – srednje – puno). Koliko ćete ih nastojati koristiti u budućnosti? (Učenici ponovo pokazuju malo – srednje – puno).</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Komunikacija: Ne vjeruj svemu što čuješ
-------------	--

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik uočava važnost kvalitetne komunikacije, osvještava zašto je nepouzdana vjerovati onome što čuje iz drugog ili trećeg izvora.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik razvija komunikacijske kompetencije: objašnjava aktivno slušanje, davanje i primanje informacija. Nabraja i objašnjava pravila uvažavajuće komunikacije.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	fotografije slavnih osoba, selotejp, fotografija za testiranje svjedoka, glazbena podloga
PRILOZI	listić s tekstem o dr. Jozi Pletikosi (u pripravi)
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	objašnjavanje, rasprava, igra
OBLICI RADA	frontalni, rad u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	EduKa: Priručnik za mlade o nenasilju i toleranciji; Virovitica, 2019.
1. AKTIVNOST	Pogodi tko sam
UČITELJ najavljuje da svakom učeniku nalijepiti na leđa fotografiju jedne slavne osobe.	Dok krene glazba, učenici se trebaju kretati po učionici. Kad glazba stane, trebaju se zaustaviti i potom im osoba do njih treba opisati sliku slavne osobe. Nije dozvoljeno reći ime osobe, kao ni zanimanje, nego se treba fokusirati na osobine, izgled, odjeću, zemlju iz koje dolazi, vrijeme u kojem je živio ili živi, i slično. Ako tko pogodi o kome se radi, smije skinuti sliku s leđa. U suprotnome se igra nastavlja, kako bi svatko ostvario komunikaciju sa što više osoba u skupini. Osobe na slikama su: Charlie Chaplin, Maja Šuput, Dwayne Johnson (The Rock), Nikola Tesla, Albert Einstein, Novak Đoković, Joško Gvardiol, Zoran Milanović, Kylian Mbappe, Joe Biden, Ivana Brlić Mažuranić

2. AKTIVNOST

Ne vjeruj svemu što čuješ!

UČITELJ upita učenike jesu li kada doživjeli da netko iznosi o njima stvari koje nisu rekli ili se nisu dogodile.

UČITELJ s vremenom nadopunjuje i činjenicom da ponekad ljudi jednostavno krivo upamte ono što su čuli. Kako bi to dokazao, najavljuje učenicima mali eksperiment.

UČENICI koji žele iznose svoje iskustvo o tome je li ikada itko širio o njima netočne ili nepotpune informacije.

Potom odgovaraju na pitanje:

1) Što mislite, zašto ljudi ponekad iznose nepotpune ili netočne informacije o nama?

UČENICI iznose svoje odgovore.

Petero učenika treba izići van iz učionice na nekoliko minuta. Dok su vani, trebaju se dogovoriti kojim će redom ulaziti u učionicu.

Za to vrijeme učitelj bira jednog dobrovoljca i čita mu tekst o dr. Jozi Pletikosa. Učenik treba upamtiti što više detalja, jer će isti tekst morati prepričati prvom sljedećem učeniku koji uđe u učionicu.

Tekst je prilagođena verzija priče o Panti Pletikosi iz priručnika EduKa.

Dr. Jozo Pletikosa

U čekaonici Doma zdravlja u Slavanskom Brodu sjedi desetero ljudi. Na vratima ordinacije piše: dr. Jozo Pletikosa. U čekaonici sjede vojnik u uniformi, čovjek u crnim cipelama, bijela žena s malim crnčićem, žena s maramom, nekoliko djevojaka i mladića te čovjek s velikim nosom. Odjednom se hodnikom začuje oštar zvuk ubrzanih koraka i u čekaonicu ulazi žena koja na sebi ima skupocjenu bundu i štikle. Žena glasno šmrca. Ulazi u ordinaciju bez kucanja. Izvana se čuje zvuk automobila i šum vjetra. Jesen je. Vojnik je glasno zakašljao. Potom se izvana čuo pucanj. Žena u štiklama ljutito je izašla iz ordinacije. Dr. Pletikosa je izašao za njom držeći se za glavu. Mali crnčić je zaplakao.

Nakon završetka priče, u učionicu ulazi prvi učenik. Dobrovoljac od maloprije mu prepričava što je upamtio.

Potom se ista stvar ponavlja dok svi učenici ne uđu u učionicu.

	<p>Za očekivati je da će učenici napraviti dosta pogrešaka i skraćivati tekst s vremenom.</p> <p>Na samom kraju netko od učenika čita originalni tekst s papira.</p> <p>Pitanja za analizu i raspravu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Što je pouka ove aktivnosti? (Ne vjeruj svemu što čuješ!) - Zašto nije dobro vjerovati svemu što smo čuli, a nismo sami provjerili? - Događa li se tako i u životu da ljudi nešto pogrešno zapamte, a onda to počnu širiti drugim osobama?
<p>3. AKTIVNOST</p> <p>UČITELJ najavljuje učenicima još jedan eksperiment.</p> <p>Nakon što dio učenika izađe iz učionice, pokazuje im sliku u boji na kojoj je pet neobično odjevenih ljudi sa zanimljivim frizurama, bradom i sl.</p> <p>UČITELJ po potrebi sugerira zaključke na refleksiju: kvalitetna komunikacija je važna iz razloga da te ljudi bolje razumiju i da te više uvažavaju.</p>	<p>Bi li bio dobar svjedok?</p> <p>Ovaj puta jedan učenik treba izići iz učionice.</p> <p>UČENICI dobivaju zadatak gledati sliku 30 sekundi i upamtiti što više detalja. Nakon toga učitelj sklanja sliku i poziva učenika s hodnika u razred. Objašnjava svima da se dogodila pljačka i da su ljudi koji su se predstavljali kao glumci zapravo opljačkali banku. Učenici koji su gledali sliku jedini su svjedoci. Učenik koji je bio vani je policajac i treba uzeti izjave svjedoka. Dobiva papir i na njega smije pisati bilješke. Učenici mu potom opisuju kako su izgledali pljačkaši te što su imali odjeveno.</p> <p>Na kraju aktivnosti učenici ponovo gledaju originalnu sliku i analiziraju jesu li uspjeli navesti sve relevantne detalje. „Policajac“ zaključuje koga bi uspio prepoznati prema opisima.</p> <p>Potom slijedi kratka refleksija o važnosti verbalne komunikacije: Zašto je važno precizno izraziti svoje doživljaje / emocije? Zašto je važno lijepo se izražavati? Ipak, ponovite koja je pouka današnje lekcije? (Ne vjeruj svemu što čuješ!)</p>
<p>VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA</p>	<p>Učenici podižu smajlic ovisno o tome kako su im se svidjele igre na današnjem satu.</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Dan matematike - debata
-------------	--------------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik argumentirano raspravlja o važnosti učenja tablice množenja. Obrazlaže trebaju li učenici još uvijek učiti tablicu množenja ili su moderni alati poput kalkulatora dovoljni za svakodnevnu upotrebu.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik jača vlastite komunikacijske kompetencije.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	dva plastična mikrofona, ploča i kreda
PRILOZI	Prilog 9 - dodatne upute za svaki tim https://docs.google.com/document/d/1ns15KMBFApk_f7xNsKY4We3o7MCQ2ST9/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rt=pof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	zamišljanje, oluja ideja, rasprava
OBLICI RADA	frontalni, rad u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	

1. AKTIVNOST	Igra – Za što smo spremni hodati 7 km?
<p>Učitelj počinje igru tako da zatraži od članova grupe da zažele nešto za što bi bili spremni hodati 7 kilometara kako bi to dobili. Učitelj može početi navodeći svoj primjer.</p> <p>U slučaju da je veća grupa, učitelj zapisuje navedene pojmove na ploču.</p>	<p>Učenici trebaju sjesti u krug. Članovi grupe se redom izjašnjavaju redom za što bi bili spremni hodati 7 km, objašnjavajući zašto su upravo to odabrali. Ostali članovi se mogu izjasniti bi li i oni jednako postupili.</p> <p>Potom slijedi rasprava i uvod u temu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O čemu je bila ova igra? • Od ideja koje smo čuli, koja vam je bila posebno zanimljiva? • Kako to da smo imali različite razloge? <p>Učenici bi na ovome stupnju trebali zaključiti da svi imaju različite načine razmišljanja, osjećanja, interpretacije i doživljavanja svijeta oko sebe: Kao što smo mi imali različite razloge za hodaње 7 kilometara, tako ljudi često imaju različito mišljenje o istoj temi.</p>

2. AKTIVNOST	Što je to debata?
<p>Učitelj otvara glavnu temu pitanjem: Zašto je važno znati tablicu množenja?</p> <p>Ako broj učenika u pojedinoj skupini bude znatno veći od druge, tada učitelj premješta dio učenika kako bi skupine bile podjednake.</p> <p>Učitelj potom daje učenicima vrijeme za pripremu.</p> <p>Tijekom izvođenja, brine se za stvaranje pozitivnog ozračja, te za to da svi učenici prate strukturu debate koja uključuje: otvarajuće izjave, razmjenu argumenata, kontraargumente i zaključne izjave.</p>	<p>Učenici iznose svoje ideje. Argumenti na kojima bi se učenici trebali bazirati su: tablica množenja je temelj za daljnje matematičko obrazovanje. Ona pruža osnovne alate potrebne za rješavanje složenijih matematičkih problema uključujući algebru, geometriju i statistiku.</p> <p>Potom slijedi formiranje dvaju timova. Učitelj najprije pokušava razdijeliti učenike po tome što zaista misle o pitanju “Treba li tablicu množenja znati napamet?” (pri čemu se jedan tim svrstava uz Da, drugi uz Ne). Nekoliko učenika će također biti odabrani za ulogu sudaca, poželjno oni kojima je teško dati jednoznačan odgovor na početku.</p> <p>Dalje slijede objašnjenja o tome kako će pripremati argumente: Svaki tim treba provesti istraživanje i pripremiti argumente koji podržavaju njihov stav o odabranoj temi. Argumenti bi trebali biti podržani relevantnim činjenicama, primjerima i logičkim zaključcima. Pritom se potrebno se unaprijed pripremiti za teze koje će se zastupati. Važno je da u debati ne zastupamo nužno vlastiti stav U debati postoje suci Svaki tim priprema kvalitetan kratki pregled, priprema najmanje tri argumenta koju taj tim zastupa Uvjerljivo prezentira svoje argumente Poziva se na izvore svojih podataka</p> <p>Najvažnija pravila za tijek debate su: Aktivno ćemo slušati Svi imaju pravo na svoje mišljenje Aktivno ćemo sudjelovati u radu Ono što se izgovori na debati, ostaje među nama Poštivat ćemo vrijeme</p> <p>Učenici dobivaju zasebne upute za rad na posebnom listiću (vidi prilog). Redom prolaze kroz upute i pripremaju se za izlaganje.</p> <p>Kad su obje skupine spremne, učenici ostvaruju samu debatu prema dobivenim uputama.</p> <p><u>Vremenska struktura debate:</u> 1. Predstavljanje argumenata Tim A predstavlja i argumentira svoj stav - 4 minute Tim B postavlja pitanja - 2 minute Tim B predstavlja i argumentira svoj stav - 4 minute Tim A postavlja pitanja - 2 minute 2. Opovrgavanje Tim A ponavlja argumente svojih “protivnika” i iznosi svoj stav zašto Protivnikovi argumenti nisu dobri - 3 minute Tim B ponavlja argumente svojih “protivnika” i iznosi svoj stav zašto protivnikovi argumenti nisu dobri - 3 minute</p>

	<p>3. Zaključak</p> <p>Tim A zaključuje debatu i ponavlja svoje stavove u odnosu na protivnikove i potvrđuje zašto je njihov stav bolji - 3 minute Tim B zaključuje debatu i ponavlja svoje stavove u odnosu na protivnikove i potvrđuje zašto je njihov stav bolji - 3 minute</p>
<p>3. AKTIVNOST</p>	<p>Ocjenjivanje debate</p>
<p>Nakon završetka debate, učitelj dozvoljava publici ili žiriju da postave pitanja timovima i iznesu svoje mišljenje o tome tko je najbolje argumentirao svoj stav.</p>	<p>Kriteriji za bodovanje i ocjenjivanje debate</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dojmovi o timu – <i>ozbiljnost</i> 2. <i>Prezentiranje</i> – članovi tima su se obraćali publici izražajno i jasno 3. Uvodni govori su dobro organizirani, potpuni i imaju bar tri argumenta 4. Argumenti su povezani s etičkim načelima 5. Iznesen je zaključak i odgovor na „protivnikove” protuargumente 6. Odgovori publici su potpuni i jasni 7. Tijekom debate prema „protivničkom” timu se odnosilo s poštovanjem (bez vikanja, prekidanja, ružnih riječi...)
<p>VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA</p>	<p>Sadržano u prethodnoj aktivnosti</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Financijska pismenost
-------------	------------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik povećava praktično znanje o novcu te o razumije što znači ispravno upravljanje vlastitim novcem, štednjom i ulaganjima.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Uporaba IKT-a: Učenik samostalno istražuje i proučava nove mogućnosti različitih poznatih programa i uređaja, poznajući njihove prednosti u različitim situacijama.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	pametna ploča, tableti ili laptop, radni listić s pojmovima koji uključuju želje i potrebe, prazni papiri za sastavljanje proračuna
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	diskusija, suradničko učenje, usmeno izlaganje, izrada proračuna, kviz
OBLICI RADA	frontalni, u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Priručnik „Novac i ja” , autorice: M. Ralašić, A. Nikšić, A. Skledar Matijević i M. Vehovec (Štedopis, Institut za financijsko obrazovanje, Zagreb)

1. AKTIVNOST	Želje i potrebe														
<p>UČITELJ podsjeća učenike na temu želju i potreba kojom su se već bavili u drugim kontekstima.</p> <p>4. Što se sve reklamira?</p> <p>Učitelj navodi učenike na zaključak da svi ponekad trebaju praviti selekciju kad su u pitanju naše želje.</p>	<p>Učenici dobivaju radni listić na kojem su ispisane sljedeće potrebe:</p> <table border="0"> <tr> <td>voda</td> <td>putovanja</td> </tr> <tr> <td>dom</td> <td>vlastita soba</td> </tr> <tr> <td>hrana</td> <td>zdravstvena zaštita</td> </tr> <tr> <td>odjeća po posljednjoj modi</td> <td>čist zrak</td> </tr> <tr> <td>bicikl</td> <td>najnoviji mobitel</td> </tr> <tr> <td>računalo</td> <td>fast food</td> </tr> <tr> <td>gel za kosu</td> <td>sapun</td> </tr> </table> <p>Učenici zaokružuju pojmove koji označavaju potrebe. Nakon provjere, pokušavaju ih sortirati prema važnosti uz usputnu diskusiju.</p>	voda	putovanja	dom	vlastita soba	hrana	zdravstvena zaštita	odjeća po posljednjoj modi	čist zrak	bicikl	najnoviji mobitel	računalo	fast food	gel za kosu	sapun
voda	putovanja														
dom	vlastita soba														
hrana	zdravstvena zaštita														
odjeća po posljednjoj modi	čist zrak														
bicikl	najnoviji mobitel														
računalo	fast food														
gel za kosu	sapun														
2. AKTIVNOST	Izrada osobnog proračuna														

<p>UČITELJ postavlja pitanja i moderira raspravu.</p> <p>UČITELJ uvodi i objašnjava ključne pojmove: primitak, izdatak i proračun.</p> <p>Učitelj navodi na zaključak da bi primitci trebali biti veći od izdataka, kako bi ostalo i za štednju. To je najbolji način vođenja proračuna. za budućnosti</p>	<p>UČENICI dobivaju pitanja za razmišljanje, potom slijedi rasprava o njima.</p> <p>Kad imaš svoj novac, sada džeparac, a kasnije plaću, kako odlučuješ što s njim? Hoćeš li sve potrošiti? Hoćeš li dio štedjeti? Ili želiš oboje?</p> <p>Poanta je da nije dobro trošiti novac impulzivno i bez razmišljanja. Važno je unaprijed planirati kako utrošiti novac. To se zove proračun. Izrada je proračuna važna jer tako ćeš uvijek znati koliko novca možeš potrošiti, na što ćeš ga potrošiti i koliko možeš štedjeti.</p> <p>Da bi učenici sastavili svoj proračun, dobivaju zadatak popisati svoje primitke i izdatke za određeno vrijeme, npr. za tjedan ili mjesec dana.</p> <p>Primitak je sav novac koji ulazi u proračun (džeparac, novčani darovi, stipendija, plaća, mirovina...).</p> <p>Izdaci su sav novac koji izlazi iz proračuna (troškovi i potrošnja).</p> <p>Kad od primitaka oduzmete izdatke, vidjet ćete kakvo je stanje: je li ti što novca ostalo ili ti nedostaje ili si u ravnoteži (poanta: koliko imaš, toliko trošiš).</p> <p>Učenici promatraju tri moguća ishoda vođenja proračuna te analiziraju koji je nabolji, a koji koji najgori?</p> <p>Primitci – izdatci = stanje.</p> <p>Primitci > izdatci 😊</p> <p>Primitci < izdatci ☹️</p> <p>Primitci = izdatci 😐</p> <p>PRORAČUN je plan primitaka i izdataka za određeno vrijeme.</p> <p>Učenici zatim analiziraju jedan imaginarni proračun, npr. Markov mjesečni proračun</p> <p>Primitci (Iznos u eurima): džeparac 50 novčani dar za 12. rođendan 100 šetanje susjedova psa 20 UKUPNO PRIMITCI 170</p> <p>Izdaci (Iznos u eurima) nova majica 45 sladoled s prijateljima 35 kupnja rođendanskog dara sestri 30 školski izlet 40 donacija 5 UKUPNO IZDATCI 155</p> <p>ŠTEDNJA 15</p> <p>Učenici na temelju zadanog primjera zaključuju da Marko zna planirati svoje primitke i izdatke, budući da mu je na kraju mjeseca ostalo i za štednju.</p> <p>Daju definiciju pojma štednja (što znači da dio novca koji imaš ne potrošiš odmah, nego ga čuvaš za budućnost).</p>
--	---

3. AKTIVNOST	Kviz o financijskoj pismenosti
<p>Učitelj osmišljava kviz koji uključuje obrađene pojmove, ali i zadatke (hipotetske situacije) za računanje.</p>	<p>Učenici u manjim skupinama odgovaraju na pitanja iz kviza.</p> <p>Godine 2024. kviz je odrađen kao Kahoot u sklopu natjecanja o financijskoj pismenosti na državnoj razini (organizator: Štedopis), no sličan kviz je moguće osmisлити i za zatvorenu grupu učenika koji pohađaju izvannastavnu aktivnost.</p>
<p>VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA</p>	<p>Usmena samoprocjena učenika: Razvrstavanje prema kategorijama: Učenici koji uštede dio novca svaki mjesec / Učenici koji potroše točno koliko dobiju / Učenici koji troše više od iznosa džeparca.</p> <p>Pitanje za treću skupinu: Biste li voljeli to promijeniti? Na koji način? Je li vas ova radionica potaknula na više štednje?</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Upravljanje javnim novcem
-------------	----------------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik razumije koliko je važno odgovorno upravljati javnim novcem, procjenjuje koja su najvažnija ulaganja za razvoj neke zajednice.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Održivi razvoj: Učenik objašnjava i analizira uspješne modele održivoga razvoja u lokalnoj zajednici.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	Papiri A3 ili veći, flomasteri
PRILOZI	Prilog 10 Radni listić – na kraju priprave https://docs.google.com/document/d/1rwKIDki81vwVMejTgD1ozoRhkZelt2mX/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rtpof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	razgovor, rasprava, usmeno izlaganje
OBLICI RADA	frontalni, u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	

1. AKTIVNOST	Uvođenje osnovnih pojmova
<p>UČITELJ upita učenike što znači pojam proračun i kakav može biti.</p> <p>UČITELJ po potrebi objašnjava kako funkcionira porez.</p>	<p>UČENICI opisuju jesu li čuli za taj izraz i na što se odnosi. Nabrajaju što obuhvaća državni, a što općinski proračun te tko ih donosi (političari). Objasnjavaju odakle dolazi novac u jedan i u drugi proračun. Objasnjavaju kako se naplaćuje porez.</p>
2. AKTIVNOST	Izrada vlastitog proračuna
<p>UČITELJ najavljuje da će sada učenici preuzeti ulogu političara.</p>	<p>UČENICI se dijele u parove ili u skupine po tri osobe. Svaka skupina dobije listić iz priloga ove priprave. Učenici dobivaju zadatak zamisliti da su političari u gradskom poglavarstvu manjeg grada koji je stradao u potresu i treba temeljitu obnovu. Europska unija i država financirat će njihove projekte sa 75 milijuna eura. U skupini trebaju isplanirati koje građevine i strukture žele podići za taj iznos.</p>

Prilikom rada učitelj moderira i postavlja moguće kontroverzna pitanja. Npr. vodovod i kanalizacija koštaju mnogo, a neophodni su; dok su neke stvari koje će učenicima očekivano biti važne (npr. sportske dvorane, kino ili igrališta) možda biti moguće ostaviti za neku „bolju godinu“.

Trik je u tome da to postavljeni iznos ne pokriva sve moguće i logične potrebe neke zajednice, nego će se učenici međusobno trebati dogovoriti o prioritetima.

Jedna osoba u skupini dobiva zadatak nacrtati skicu svega što bi izgradili, jedna osoba zbraja iznose u dogovoru s ostalima, a jedna osoba će na kraju izložiti ostalima što su se dogovorili.

3. AKTIVNOST

Predstavljanje proračuna

Učitelj nadopunjava izlaganja pitanjima za analizu: Kako vam je bilo odlučivati? Kako ste se dogovarali? Zašto smatrate da je gradnja _____ manje bitna od _____?

UČENICI donose svoje plakate pred ploču i predstavljaju ih ostalim skupinama.

VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA

Samoprocjena učenika koliko su naučili o izradi proračuna tijekom radionice.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Mediji
-------------	---------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik imenuje ulogu medija u društvu, razumije pojam lažnih vijesti, prosuđuje važnost pojedinih tema za objavljivanje u medijima, jača samouvjerenost prilikom javnog nastupa.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Ja i drugi: Učenik suradnički uči i radi u timu. Aktivno sluša, daje i prima informacije.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, 1 školski sat
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	isječci iz novina o jednoj trenutno aktualnoj temi, pristup internetu i hrvatski informativni web portali, papiri i flomasteri
PRILOZI	
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	razgovor, rasprava, usmeno izlaganje, istraživanje, suradničko učenje
OBLICI RADA	frontalni, individualni, u parovima, u skupini
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	

1. AKTIVNOST	Što su mediji?
<p>UČITELJ upita učenike da navedu nekoliko društvenih tema koje su trenutno aktualne u medijima.</p> <p>(Za 2024. godinu to su rat Izraela i Gaze, rat Rusije i Ukrajine, i sl.)</p>	<p>UČENICI u parovima ili manjim skupinama pokušavaju zapisati svoju definiciju medija. Također navode koje medije poznaju (npr. internet, dnevne novine, radio, televiziju)</p> <p>Dodatna pitanja: Kako se zove osoba koja radi za neki medij? (novinar)</p> <p>Što je zadatak novinara i medija? (pridonositi informiranju pučanstva).</p> <p>Učenici navode aktualne teme kojih se uspijevaju prisjetiti. Ako imaju poteškoća, smiju se poslužiti internetom (tabletima ili pametnom pločom) te istražiti web portale vodećih hrvatskih medijskih kuća (Jutarnji list, Večernji list, 24 sata, HRT i slično).</p> <p>Komentiraju i uspoređuju njihove novinske naslove za taj dan: Koje se teme svuda poklapaju?</p> <p>Nakon toga im učitelj dijeli isječke iz različitih novina o jednoj temi. U manjim skupinama učenici analiziraju kako mediji izvještavaju o toj temi – što im je zajedničko, a po čemu se izvještavanje razlikuje? Tema za 2024. godinu: migranti i nedostatak radne snage.</p>

Lažne vijesti

2. AKTIVNOST

UČITELJ upita učenike što su lažne vijesti i jesu li se nekad susreli s njima.

UČITELJ unaprijed traži jednu lažnu vijest na internetu.

UČENICI opisuju svoje iskustvo.

Odgovaraju na pitanja: Zašto netko objavljuje lažne vijesti na internetu? Što mislite, koliko je vijesti na internetu lažno? (prema istraživanjima, 50 %)

Čitaju online primjer lažne vijesti na maloprije obrađenu temu.

Zaključuju: kako možemo izbjeći lažne vijesti? (informirati se samo s pouzdanih stranica).

3. AKTIVNOST

Pisanje vlastite vijesti

UČENICI u manjim skupinama ili u parovima sastavljaju jednu pisanu vijest na temu aktualnosti iz škole. Ključne sastavnice su: kada, gdje, tko, što, kako, zašto.

Sastavljaju vijest i potkraj sata je izlažu pred ostalim učenicima u skupini.

VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA

Samoprocjena koliko su učenici proširili znanje o medijima tijekom radionice

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Moji uzori i idoli
-------------	---------------------------

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

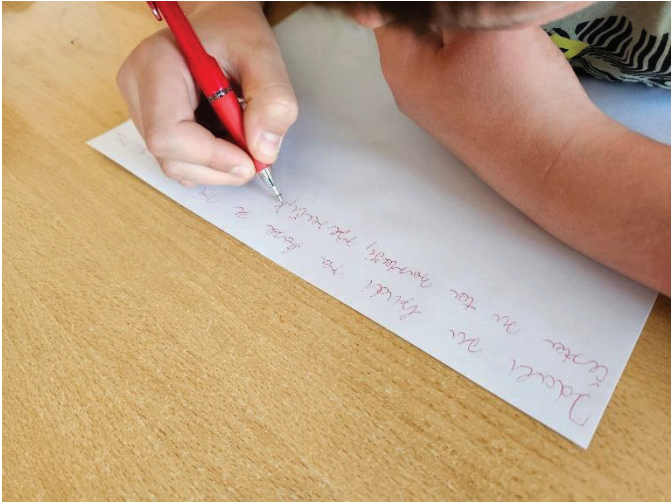
Učenik opisuje osobu koju smatra svojim uzorom, navodi njene najvažnije osobine, obrazlaže što mu se kod te osobe sviđa, opisuje put te osobe do uspjeha, uočava da se do uspjeha najčešće dolazi marljivim radom i upornošću.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Uporaba IKT-a: Učenik samostalno istražuje i proučava nove mogućnosti različitih poznatih programa i uređaja, poznajući njihove prednosti u različitim situacijama.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	Učionica, 1 školski sata
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	Pametna ploča ili tableti, papiri i pribor za pisanje
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	istraživanje, usmeno izlaganje, rasprava
OBLICI RADA	frontalni, individualni, u skupinama
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	Učenik građanin – Priručnik za Građanski odgoj i obrazovanje, Grad Rijeka, 2016.

1. AKTIVNOST	Uzori i idoli
UČITELJ navodi učenike da navedu tko su im uzori i idoli u životu.	Učenici kratko promišljaju o odgovoru i potom imenuju osobu/osobe koje smatraju svojim uzorom. Svatko također obrazlaže odabir fokusiranjem na ova pitanja: Navedite nekoliko njezinih najvažnijih osobina (čime se bavi, je li u tome uspješna, kako se ponaša, kako se drugi ponašaju prema njoj i sl.). Što ti se kod te osobe sviđa? Učenici dolaze pred pametnu ploču, pokazuju sliku osobe koju su odabrali te kratko izlažu svoja obrazloženja. Na kraju analiziraju sličnosti i razlike između odabira.
2. AKTIVNOST	Rasprava o temi
UČITELJ postavlja pitanje za razmišljanje: Je li dio našeg identiteta možda određen oponašanjem idola ili uzora? Na koji način.	Očekivani odgovor je da dio svoga identiteta možda određujemo oponašanjem idola ili uzora. Učenici potom u manjim skupinama trebaju dati definiciju toga tko su idoli.

<p>Učitelj njihove ideje zapisuje na pametnu ploču, kako bi na kraju mogli složiti zajedničku definiciju.</p> <p>Učitelj usmjerava raspravu sa sljedećim ciljem: Prije nego nekome dopustimo da počne utjecati na nas, dobro je zapitati se zašto mu se divimo i je li vrijedan naše pozornosti. Trebaju li oni biti naši uzori?</p> <p>Naglasak je da svi popularni ljudi nisu istodobno i uspješni. Uspjeh se mora zaslužiti marljivim radom i upornošću.</p>	<p>(npr. Idoli su osobe kojima se ljudi dive, obožavaju ih, žele imati neke njihove osobine ili živjeti život poput njihovoga. Često su to popularni i uspješni ljudi iz svijeta sporta, glazbe, filma ili nekoga drugog područja javnog života.)</p> <p>Učenici navode imaju li još nekog idola kojeg su se naknadno sjetili.</p> <p>Slijede dodatna pitanja za analizu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Postoji li razlika između popularnih i uspješnih ljudi? 2. Po čemu se uzori razlikuju od idola? 3. Koje su osobine uspješnih ljudi? 4. Želiš li ti biti u nečemu uspješan?
<p>3. AKTIVNOST</p>	<p>Popularnost i uspjeh</p>
<p>Ako neki učenik nema vlastitih ideja, učitelj navodi učenike prema svijetu znanosti i aktivizma.</p>	<p>Učenici opisuju ili istražuju na internetu tekstove o životu ljudi koji su istodobno i popularni i uspješni, npr. Luke Modrića, Lea Messija, ali i aktivista poput Grete Thurnberg.</p> <p>Uputstvo: Oni su popularni i uspješni. Opišite njihov put do uspjeha.</p> <p>Nakon što učenici izlože pronađene zanimljivosti o njima, slijede dodatna pitanja za analizu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Znete li nekoga tko je negativan uzor nekome u vašem okruženju? Opišite kako. 2. Što trebamo činiti da naši idoli i uzori ne bi imali negativan utjecaj na nas?
<p>VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA</p>	<p>Samoprocjena zadovoljstva učenika nakon radionice: Dotaknite semafor: bilo mi je zanimljivo / donekle zanimljivo / dosadno.</p>

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: SVIJET I JA

TEMA	Putnici u svemir (dio integriranog Dana svemira)
-------------	--

DOB UČENIKA/RAZRED: 5.-8.

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI:

Učenik navodi potencijalne razloge zašto ljudi putuju u svemir, opisuje kako različite vrste inženjera doprinose putovanjima u svemir, daje primjere kako će izgledati budućnost putovanja u svemir, objašnjava kako radi Međunarodna svemirska postaja I kako se praktično ponaša u okruženju bez gravitacije.

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA MEĐUPREDMETNIH TEMA:

Učenik jača vlastite komunikacijske i interkulturene kompetencije.

MJESTO I TRAJANJE IZVOĐENJA AKTIVNOSTI	učionica, po 1 školski sat s grupama koje se izmjenjuju svakih 45 minuta
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA; MATERIJAL ZA RAD	projektor, laptop, poveznica s internetom, papiri i pribor za pisanje
PRILOZI	PowerPoint prezentacija „Dan svemira“ https://docs.google.com/presentation/d/1dcdHfBLVMJsxlqrPesPRaWpxbTlGap6/edit?usp=drive_link&oid=104203359604360882103&rtpof=true&sd=true
NASTAVNE METODE I STRATEGIJE	razgovor, pitanja i odgovori, simuliranje
OBLICI RADA	frontalni, rad u parovima
POPIS LITERATURE I IZVORA ZA UČITELJA/NASTAVNIKA	National Geographic: Svemir

1. AKTIVNOST

Putnici u svemir

UČITELJ postavlja sljedeća pitanja: Zašto ljudi putuju u svemir? Kad su počela putovanja u svemir? (1961., Yuri Gagarin) Koju opremu putnici trebaju da prežive? Zašto znanstvenici žele istražiti vanjski svemir? Vjerujete li da postoji život izvan naše planete? Kako možemo saznati?

UČENICI iznose svoje odgovore, demonstrirajući postojeće znanje o temi. Cilj je pobuditi učeničku maštu.

<p>2. AKTIVNOST</p>	<p>Svemirska putovanja danas</p>
<p>UČITELJ pita učenike da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - procijene koliko stoji jedno putovanje u Zemljinu orbitu (od 250.000 do 500.000 dolara) - koliko je ljudi dosad sa Zemlje putovalo u svemir (oko 600) - znaju li neku poznatu osobu koja ulaže goleme količine novca u putovanja u svemir (Elon Musk) <p>3. AKTIVNOST</p>	<p>UČENICI iznose svoje procjene, gledaju fotografije u prezentaciji i analiziraju ih. Upoznaju se s programom SpaceX koji nastoji da će do 2060. biti moguće putovati na Mars i naseliti se tamo.</p> <p><i>Zašto je to važno?</i> – Učenici analiziraju koji su vodeći problemi za čovječanstvo, od prenaseljenosti, manjka resursa, ratova, globalnog zatopljenja i uništavanja čovjekova okoliša</p> <p>Učenici gledaju slike planiranih ljudskih naselja na Marsu, analiziraju kako će ona funkcionirati.</p> <div data-bbox="804 595 1091 808" data-label="Image"> </div> <p>Međunarodna svemirska postaja</p>
<p>UČITELJ otkriva niz fotografija „svemirskih“ zanimanja. Potom pokazuje slike Međunarodne svemirske postaje i objašnjava kako ona funkcionira. Cilj je osvijestiti da je istraživanje svemira za njih svakodnevice.</p> <p>4. AKTIVNOST</p> <p>UČITELJ navodi učenike da uoče izazove za putovanja u svemir u budućnosti. Naglasak je na činjenici da znanstvenici traže planete izvan Sunčeva sustava na kojima bi bilo moguće naseljavanje.</p>	<p>UČENICI analiziraju bez kojih zanimanja ne bi bilo moguće ostvariti putovanja u svemir.</p> <p>U parovima zapisuju na papir svoje ideje.</p> <p><i>Inženjeri dizajniraju letjelice i svemirska naselja, mehaničari popravljaju, informatičari dizajniraju programe da bi sve funkcioniralo, kemičari gorivo, biomedicinski inženjeri se bave njihovim zdravljem.</i></p> <p>UČENICI analiziraju s kojim se izazovima susreću astronauti na Međunarodnoj svemirskoj postaji (<i>gravitacija, hrana i pitka voda, boravak od 6 mjeseci odvojen od Zemlje itd.</i>)</p> <p>Gledaju dva videa o tome kako funkcionira život bez gravitacije na Međunarodnoj svemirskoj postaji. Prvi je o pranju kose, drugi o prehrani.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ https://www.youtube.com/watch?v=kOij7AgonHM&t=53s ◆ https://www.youtube.com/watch?v=8R7cOISkay0 <p>Po završetku učenici komentiraju mogu li sebe zamisliti u takvim uvjetima i bi li pristali nakratko otputovati u svemir.</p> <p>Potruga za Novom Zemljom</p> <p>UČENICI najprije nastoje samostalno zaključiti zašto trenutno nije moguće putovati u daleki svemir (zbog nedovoljnih kapaciteta za gorivo, ogromnih udaljenosti, većih od 300 svjetlosnih godina, nedostatnog životnog vijeka za dolazak do tih mjesta i sl.)</p> <p>Potom se upoznaju s nizom planeta van Sunčevog sustava koji su otkriveni nakon 2011. godine, za koje znanstvenici smatraju da bi mogli sadržavati neki oblik života ili biti pogodni za život ljudi.</p>
<p>VREDNOVANJE TEME/PROJEKTA</p>	<p>Učenici vrednuju koliko su naučili na današnjem predavanju. Komentiraju što ih se najviše dojmilo i što ih je možda šokiralo.</p>

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

Projekt KOZMOS podržan je kroz financijski mehanizam Europskog gospodarskog prostora (EGP) sredstvima Islanda, Kneževine Lihtenštajn i Kraljevine Norveške.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Osnovne škole Dalj.